VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ 61

CENA 2 D.

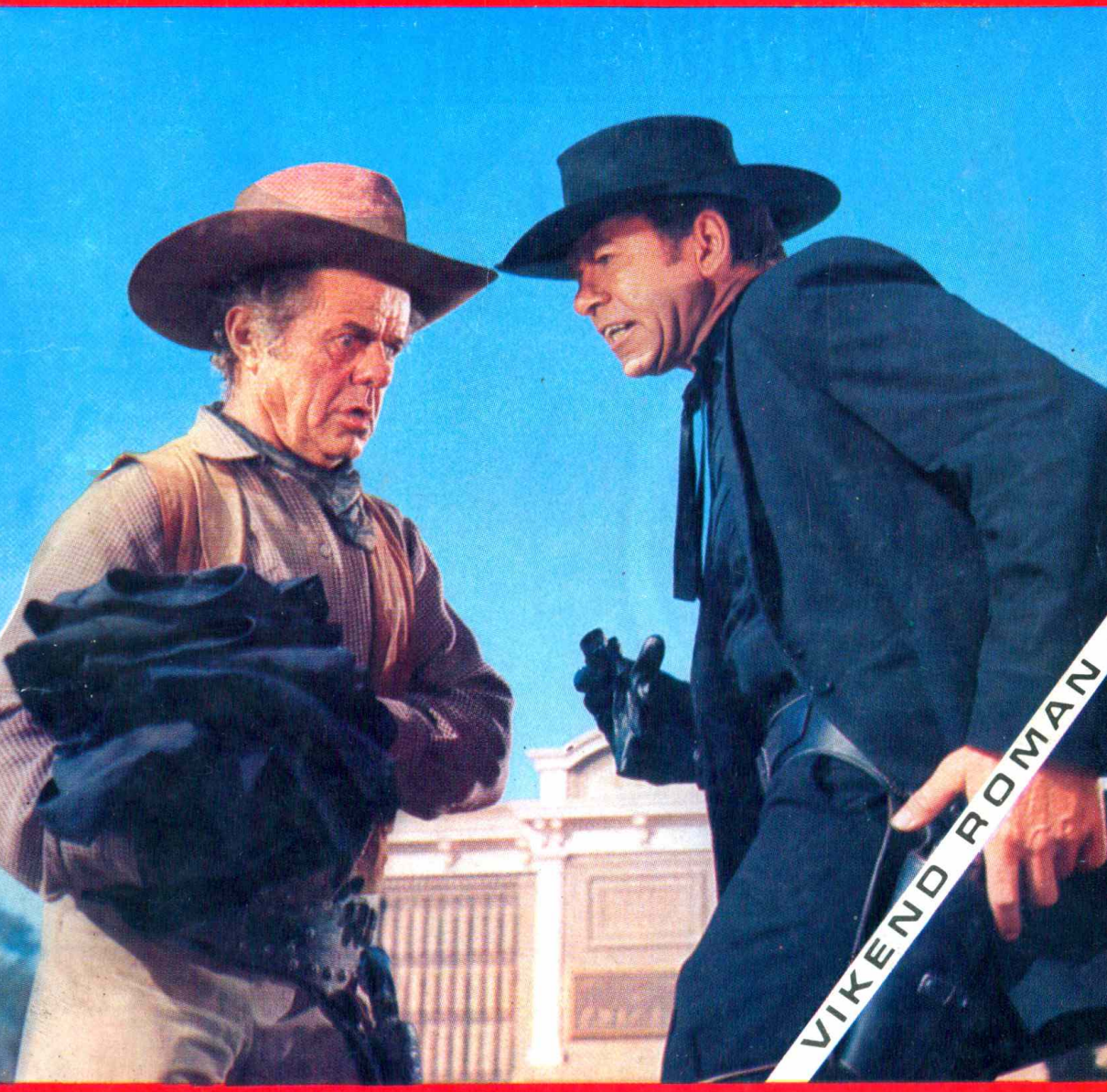

VIKEND ROMAN

METAK U LEĐA

ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU CRTANIH ROMANA

SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og U MESECU NOVA SVESKA!

64 STRANE - 2 DINARA!

WILLIAM MARK:

WIE MORGAN STRAB...

Copyright 1970. by Martin Kelter Verlag

METAK U LEĐA

Nad Tombstonom se još uvek osećao neki pritisak. Užasan obračun u O. K. koralu nije bio zaboravljen. Izgledalo je, međutim, da Klantonove bande više nema, a ljudi, koji su bili naklonjeni vođi, Ajku Klantonu, kao da su zauvek napustili grad i ceo kraj.

No, to je samo tako izgledalo. Žar je i dalje tinjao pod pepelom. Razbojnička banda nije nipošto bila sasvim uništena. Našlo se nekoliko ljudi, koji su se jednog dana okupili u Tombstonu da nastave sa starim životom.

Prvi među njima je bio bacač noža, Frenk Stilvel. Ovaj prevejani bandit se na dan obračuna izgubio iz grada kao i svi ostali. Od tog februarskog jutra nije ga bilo četiri meseca, a onda je ponovo stigao u Tombston. Pojavio se u „Long ist" salunu i prišao šanku za kojim je tog ranog prepodneva bilo malo gostiju.

Kada su ljudi za šankom videli ko im se pridružio, jednostavno su se okrenuli.

Stilvelove podmukle oči skupile su se, a na rošavom licu se nedvosmisleno video gnev zbog ovako otvorenog prezira.

— Šta vam je, varoški uštogljenci? Frenk Stilvel je ponovo ovde. Zar to nije razlog za slavlje? Najzad, život se vratio u grad...

Pedesettrogodišnji stolar Varen promrsi, idući prema izlazu:

— Takav život nimalo ne priželjkujemo!

Stilvel zaurla:

— Stoj! Okreni se, momče, inače pucam!

Sedokosi vlasnik saluna dohvati flašu i tresnu njome o ivicu šanka.

Bacač noža okrete glavu.

— Hej, šta je to s tobom, stari? Nervozan si, je li?

Stolar je hteo dalje.

— Ne mrdaj, momče, inače će se Frenki boj naljutiti.

Kafedžija je bio neustrašiv čovek.

— Ti to nazivaš razlogom za slavlje, Stilvel? Moram se složiti

sa Varenom: takav život u Tombstonu ne možemo poželeti. Ono što ste priredili braći Erp, već je bilo suviše...

Stilvel se naglo okrete i preseče kafedžiju pogledom.

— Hej, mućkarošu, ti si upravo pomenuo jedno ime, koje ja... — Počeo je da čačka uši. — Nisam dobro čuo, čoveče. Jesi li to zaista rekao: Erp?

— Da, Stilvel, baš to ime sam pomenuo. Toga dana nalazio sam se gore, u Frimont ulici. Naručivao sam meso. Čuo sam pucnje i video mrtve. Ajka Klantona više nisam video, ali sam zato video lica braće Erp. Ne želimo da to ikada više doživimo! Razumeš li? Zbog toga bi bilo najbolje da ste svi vi otišli do đavola! Ni tebe ne izuzimam.

Bacač noža promrsi s neskrivenom pretnjom u glasu:

— Šta to reče?

— Rekao sam da bi bilo bolje da ste svi ostali tamo gde ste otišli. Ti, na žalost, nisi jedini koji se vratio. — Vlasnik saluna nije video kako ga stolar podignutim prstom upozorava da ne govori dalje. Zbog toga je nastavio: — Tvoj prijatelj Pit Spens je takođe prekjuče bio ovde. Verovatno ste zajedno došli ovamo, pa si ga ti poslao u izvidnicu...

Stilvelovo lice, koje se bilo smrklo, sinu pri pomenu jednookog razbojnika.

— Zar je Spens u gradu?

— Da, Stilvel, tvoj vrli saradnik je u Tombstonu. Čak je prekjuče uveče svratio ovamo. Međutim, nije bio tako glup kao ti da odmah zapodeva svađu.

Na to lupež ispruži desnu ruku i uhvati kafedžiju za grudi.

— Prilično si razmetljiv. Jezik ti je dug, a pamet kratka. Da nije tako, bio bi oprezniji.

Vlasnik saluna se oslobodi stiska.

— Napusti moj lokal, Frenk Stilvel. I to odmah, inače ću zvati maršala.

Bacač noža lako pobledе.

— Maršala? Valjda si mislio da pozoveš ubicu, Virgila Erpa?

U to se otvoriše krila pomičnih vrata. Na njima se pojavi dežmekast čovek i razvuče usta kada vide Stilvela. Imao je tvrdo, oštro lice, dok mu je preko desnog oka bio crni povez.

Pit Spens je izgubio oko u jednoj tuči u Bizbiju. Revolveraš Spens iz Teksasa bio je na neki način osobenjak. Nikada nije stajao u prvom redu. Uvek je umeo da druge izgura napred ili da ih zadrži uz sebe, ali da sam ostane neprimetan.

On je pripadao Klantonovoj bandi. Često su ga viđali u društvu Ajkovih ljudi, ali je ostajao u pozadini. Umeo je bolje od bilo kog drugog da se izvuče i, ma šta se događalo, nikada protiv njega nije moglo ništa da se dokaže.

Pa ipak je jednooki revolveraš Pit Spens bio jedan od najopasnijih ljudi u Klantonovoj bandi. Nije bio glasan ni razmetljiv. Nije imao toliko pameti kao Frenk Mek Loveri, niti bio hrabar i neobuzdan kao njegov brat Tom. Razlikovao se i od Sirlija Bila i od nodmuklog bacača noža Frenka Stilvela.

Pit Spens je bio razbojnik, koji je do sada počinio više ubistava, za koja su drugi stigli na vešala.

Kada je primetio da Ajk Klanton i braća Mek Loveri zaista hoće da izazovu Erpove na dvoboj revolverima, neprimetno se izvukao i uhvatio maglu.

Sve što se dešavalo otvoreno i neprikriveno, bilo mu je, u svakom slučaju, strano.

Bio je to čovek, koji je voleo mrak, koji je dejstvovao u tami i čija dela niko nije primećivao. Da nije izuzetno uvažavao čuvenog i ozloglašenog vođu bande Ajka Klantona, najverovatnije nikada ne bi stajao na ulici u društvu članova bande, pa tako niko ne bi ni znao da je njen član. No, nije se usudio da protivreči Klantonu.

Krvavi obračun u dvorištu za smeštaj kola, gore, u Frimont ulici, sve je izmenio. Ajk Klanton je nestao i niko ga otad nije video. Banda se, izgledalo je, rasturila na sve strane sveta. Onda se sasvim neočekivano prvi vratio Pit Spens. Upravo on, koji je uvek čekao da drugi dođu u prvi plan. No, ovog puta, lupež je imao i te kako dobar razlog za povratak — bio je švorc. Svoj poslednji novac potrošio je u El Pasu. Povukao se tamo vrlo prepredeno, jer je u slučaju potrebe mogao za tili čas da nestane u unutrašnjosti Meksika. Naime, nije bilo isključeno da će Erpovi nastaviti borbu, da će dobiti podršku vlade i produžiti da gone članove bande, kako bi ih doveli pred sud. Konačno, pokazalo se da ništa nije pomoglo što je Ajk Klanton imao brojne prijatelje i rođake uz sebe (i sve one koji su ga se bojali). Izgubili su proces, koji su pokrenuli posle obračuna u O. K. koralu protiv braće Erp. Vajat Erp, njegova braća i Dok Holidej oslobođeni su svake sumnje.

Pitu Spensu je bio potreban novac. Pošto nije pomišljao da dejstvuje sam i tako se izloži velikoj opasnosti, odlučio je da krajnje oprezno potraži staro tombstonsko „društvo".

U gradu je bio daleko duže nego što je to vlasnik saluna pretpostavljao. Na njemu svojstven način došao je u grad oko ponoći i kroz dvorište se uvukao u kuću starog Abe Flanagana. Prvo je u hodniku ispitao služavku Magdu, koja ga nije poznavala, pa tek onda izašao na oči starom trgovcu mlekom.

Abe Flanagan je bio otac Eda Flanagana, malog krivonogog momka, koji je takođe pripadao Klantonovoj bandi. Ed se još nije vratio u Tombston. Njegov otac čak nije znao ni gde se nalazi.

Tako je Pit Spens našao gde da se smesti u Tombstonu, a da to niko, izuzev trgovca i plašljive služavke Magde, ne sazna. Prošlo je nekoliko dana pre nego što je izašao u grad. Onda se iznenada pojavio u salunu. Niko na njega nije obraćao pažnju.

Ljudi su, istini za volju, znali ko je on, ali nisu naročito zazirali od njega, jer je uvek bio neupadljiv, a sada naročito.

Samo vlasnik saluna nije baš naročito bio oduševljen svojim gostom. Ćutao je, jer mu jednooki lupež nije davao povoda da istupi protiv njega.

Sa Frenkom Stilvelom su stvari stajale drugačije. Jedva ako je proveo pet minuta u krčmi, a već je napravio gužvu. Stilvel je uzviknuo od radosti kada se pojavio jednooki Spens. Progurao se i prišao svom nekadašnjem kompanjonu.

— Pit! Staro momče! Pa to ne može biti istina! Dakle, ti si zaista u Tombstonu! Hodi, ja plaćam piće.

Popili su po nekoliko viskija. Konačno, posle četvrtog, ili petog, Stilvelu se činilo da je jači, hrabriji, sigurniji i brži nego obično. Razmetljivo i glasno obavestio je svoga prijatelja.

— Pit, ja sam se vratio da potražim Ajka.

— Šta hoćeš od njega?

— Slušaj, stari druže! Trebalo bi da skupimo momke.

— Zbog čega?

Stilvel izmače korak unazad i načini teatralan pokret rukom.

— Ala ti danas postavljaš mudra pitanja, čoveče! Ovde u gradu ima izvestan broj ljudi, sa kojima treba da se obračunamo. Ili možda ne znaš ko je ovde, u Tombstonu, ispalio poslednji metak? Zar si možda zaboravio na koga je taj metak ispaljen?

— To ne, ali...

Stilvel je grmeo.

— Ja ću ti reći ko je ispalio poslednji metak u gradu. Čovek po imenu Erp. Vajat Erp. A pretposlednji metak je ispalio njegov prijatelj, doktor Holidej. Obojica su pucali na naše prijatelje. Pošto je ispraznio sačmaricu, Holidej je potegao jedan od svojih revolvera i pucao dalje. Možeš biti siguran da ni jedan metak nije promašio.

Spens je klimao glavom.

— Znam, znam.

— Odakle znaš?

— Pisalo je u novinama. Sudija Spenser je sve podrobno ispitao.

— Ne pominji ime tog čoveka! — brecnuo se Stilvel. — Oslobodio je Erpove svake krivice, iako su ubice. Ovaj vrli kafedžija, ovde, upravo mi je rekao da će ići da dovede maršala Virgila Erpa.

— Aha.

Spens se očigledno nije mnogo interesovao ni za planove, ni za mišljenje svog nekadašnjeg saradnika.

— Pit! — Stilvel ga lupi po ramenu. — Pit, mi se moramo boriti. Ne možemo stajati napolju i posmatrati kako drugi biju našu bitku. U gradu ima izvestan broj ljudi sa kojima se treba obračunati.

— I zbog toga si se ti vratio?

— Aha, zbog toga takođe...

— Takođe? — ispitivao je Spens i načuljio uši.

Stilvel je shvatio suviše kasno da je počinio grešku. Sada nije imao kud. Morao je da kaže istinu.

— Pa, ovaj, ja, u stvari, ta prokleta pucnjava u O. K. koralu naterala me je da dugo budem van Tombstona. Bio je to veliki gubitak za mene. Do tada sam uvek igrao u „Alhambra" baru, ili kod Hača. Konačno, čoveku je s vremena na vreme potrebno i malo love.

— Svakako.

Spensu je bilo lakše na duši, jer je njegov razlog za povratak bio isti. Razlika je bila samo u tome,

što mu nije bilo ni na kraj pameti da se sveti čuvarima zakona za ubijene prijatelje.

Sa Frenkom Stilvelom stvar je stajala drugačije. Iako baš nije bio naročito hrabar, osvetoljubivost ga je stalno gurala u nove sukobe. To što se stalno nalazio na pogrešnoj strani nije uspeo da shvati za svoje trideset četiri godine.

— Moramo da dejstvujemo, Pit. — Zatim je zabacio glavu. — Još jedno piće, kafedžijo!

Vlasnik saluna im doturi jednu flašu, ne baš oduševljen.

Pošto je Frenk Stilvel popio još dve čaše žestokog pića, ponovo se obratio jednookom prijatelju:

— Znam siguran put Spens. Moramo ponovo dovesti Ajka.

Spens ga pogleda iznenađeno.

— Ajka? Gde se on uopšte krije?

— To ćemo već saznati. U svakom slučaju, ovde nam je potreban.

— Možda je on već odavno u nekom drugom kraju — reče jednooki zamišljeno.

Stilvel samo odmahnu rukom.

— Nikako! Mogu ti tačno reći po čemu to znam. U nekom gradu on nije Ajk Klanton. U svakom drugom gradu je on niko i ništa. Ajku je potrebna slava. Bez nje ne može da živi.

Izgledalo je da i Spens deli mišljenje svoga prijatelja. Bez obzira na to, ćutao je, jer nije imao nameru da u gradu, u koji se vratio, govori na glas o škakljivim stvarima.

Međutim, što se tiče Stilvela, silno se prevario. Bacač noža, u osnovi iskvaren i kavgadžija, sada je pod dejstvom tolikog viskija bio i razmetljiv.

— Ne smemo da prihvatimo stvari onakve kakve su i pređemo preko svega, Spens — vikao je teatralno. — Borba protiv braće Erp još uvek traje, a za nju nam je potreban vođa.

Sada je lisac Spens došao na pomisao da Stilvela ipak odvrati od ovakvih ideja.

— Zar si zaboravio koliko je Ajk bio nestrpljiv? Nećeš li valjda da tvrdiš da nije tako? Zar se ne sećaš kako je onda na sva usta govorio da napad na Erpove ne može da se odlaže?

Pogled Frenka Stilvela postao je sada tup i staklast.

— Ne podsećaj me na taj dan. Ajk je bio u lošoj formi. Danas sve to drugačije izgleda. Uveren sam. Vajat Erp i Dok Holidej su mu ubili brata. Sumnjam da je on to tako lako zaboravio. To treba svakako iskoristiti.

Na to Spens pomenu ime, koje je znatno promenilo raspoloženje bacača noža. Jednooki je rekao:

— Ako tako nešto hoćeš da učiniš, onda prvi korak treba da prepustiš ljudima, koji će bolje izaći na kraj sa Ajkom Klantonom od tebe. Sirli Bil, na primer.

Stilvel lupi pesnicom o šank, tako da su čaše podskočile.

— Tačno! Potražiću Sirlija Bila. To je prvo što treba učiniti. Poslaću ga da potraži Ajka. Potpuno si u pravu. Hajde da u to ime popijemo još po jednu.

Četvrt sata kasnije, razbojnici su napustili salun.

☆

Sirli Bil nije bio u gradu. Frenk Stilvel ga je svuda tražio. Pit Spens nije bio tako glup da ga prati. Smatrao je potpuno nekorisnim da juri unaokolo sa Stilvelom i raspituje se o ozloglašenom Sirliju Bilu. Naravno, obećao je svom prijatelju da će to raditi neprimetno, na njemu svojstven način. U stvari, nije ni prstom makao. Gotovo bez prestanka sedeo je u Vilerovom baru i igrao poker. Istini za volju, od siromašnih rudara nije imao šta da dobije. Ipak, svoje trikove je tako vešto izvodio, da je uvek dobijao po neku crkavicu.

Sledećeg dana u podne, Stilvelu je bilo jasno da Sirli Bil nije u gradu.

Henk Overon, pomoćnik, koji je radio u gvožđarskoj radnji, obavestio ga je da se Sirli Bil pre izvesnog vremena pojavio gore, na severu Arizone. Tamo je naleteo na Vajata Erpa i posle gužve, iz koje je izašao poražen, morao je da se povuče. Trgovački pomoćnik je obavestio bacača noža da je Sirli Bil čak bio okupio manju bandu, ali ga je Vajat Erp tako udesio, da je morao od toga da odustane.

Donald Rajt, iz pilane, imao je svežije novosti.

— Sirli Bil je bio u Taksonu, kada sam tamo bio pre četrnaest dana da posetim oca.

Stilvel je počeo da se nada.

— Sigurno je na putu za Tombston.

Zadovoljno je trljao ruke i pohitao da obavesti Spensa. Ovaj je samo klimao glavom. „U redu", mislio je, „ako Sirli Bil dođe, onda stvari, naravno, izgledaju sasvim drugačije". Sa Stilvelom se u svakom slučaju ne bi upuštao u nove avanture. Dva razbojnika su čekala. Stilvel sa velikim nestrpljenjem, a jednooki sa kartama u rukama. Toliko očekivani prijatelj se nije pojavio, ali je zato došao neko drugi: Bili Kleborn.

Koščati, plavokosi lupež je za dlaku izbegao krvavi obračun u O. K. koralu. U poslednjem trenutku uspeo je da šmugne iza prevrnutih kola i tamo se sakrije. Ipak, mora se priznati da je Bili Kleborn bio najbliži koralu, i da je, ako nije sve video, onda bar dobro čuo. Meci su zviždali oko njega. Posle ovakvog „učešća" u obračunu, Kleborn se povukao u Bizbi i tamo u berbernici sasvim slučajno čuo od nekog putujućeg trgovca da su Frenk Stilvel i Pit Spens u Tombstonu i da očekuju Sirlija Bila.

To je za odbeglog lupeža bio signal da krene u Tombston.

Iznenada se pojavio na vratima Vilerovog bara.

Stilvel prsnu u pijani smeh kada ga je ugledao. U nastupu oduševljenja bacio je na prijatelja svoj šešir.

— Kleborn, stari lupežu! Odakle dolaziš?

Bledoliki lupež se izvlačio.

— Dolazim sa granice. Čoveče, kakva slučajnost da si u gradu. Gle, eno i Spensa! Prokletstvo, pola družine se opet okupilo.

Stilvel ustade i pljesnu Kleborna po ramenu.

— To još nije sve, momče. Sirli Bil je takođe na putu za Tombston.

☆

Jednog sumornog, martovskog jutra razbojnička trojka se ponovo sastala u „Long ist" salunu i naslonjena na šank kovala planove za budućnost. Planovi su bili tako mračni, da se vlasniku saluna dizala kosa na glavi. Iznenada se na vratima pojavio Džoni Behan, pomoćnik šerifa u Tombstonu. Namrštena lica stajao je i posmatrao lokal. Izgledalo je da je potpuno zaboravio kako se bedno, kukavički poneo prilikom obračuna kod O. K. korala.

Kleborn ga je posmatrao iznenađen, a onda doviknuo:

— Hej, da to nije naš vrli šerif, koji onda umalo nije ustrelio Vajata Erpa?

Behanovo bledo lice oboji se tamno crveno.

— Ne govorite besmislice, Kleborn.

Na to se Stilvel odvoji od šanka i zastade pred pomoćnikom šerifa.

— Šta, u stvari, tražite ovde, Behan?

Čuvar zakona nesvesno uzmače korak nazad.

— Žao mi je, mister Stilvel, ali ljudi su dolazili kod mene i žalili se.

— Oho, a na šta su se to ljudi žalili? — ispitivao je lupež sa neskrivenim prizvukom pretnje u glasu.

— Na vas trojicu.

Stilvel je reagovao munjevito. Šaka mu polete prema licu čuvara zakona.

— Gubi se odavde, Behan, inače će biti gužve.

Zvezdonosac se odmah okrete i izađe napolje.

Bio je dovoljno bezočan da utrči u maršalsku kancelariju i potraži Virgila Erpa.

Virgil, koji se oporavio od rane zadobijene u O. K. koralu, pogleda ga iznenađeno.

Behan je ostao na vratima i rekao bez pozdrava.

— Frenk Stilvel, Pit Spens i Bil Kleborn su u gradu.

— Znam to.

— Zar ništa nećete preduzeti?

— A šta da preduzmem?

Behan sleže ramenima.

— To je vaša stvar.

— Baš čudno. Za vreme suđenja ste bili drugačijeg mišljenja, Džoni. No, svejedno, znam da su sva trojica ovde. Sve dogod me budu ostavljali na miru i ne budu pravili gužvu, nemam razloga da bilo šta preduzimam. Ako se, međutim, okome na vas i vređaju vas, onda vam preporučujem da sami nešto preduzmete.

Mrmljajući nešto nerazumljivo sebi u bradu, pomoćnik šerifa se okrete i napusti maršalsku kancelariju. Napolju je naleteo na Frenka Stilvela, koji ga je pratio i razvukao mu još jedan šamar.

— To je za tužakanje, Behan. Vodite računa da se odmah postavite na pravu stranu. Ovog puta će stvari uzeti drugi tok.

Behan je stajao ukočen od užasa i gledao razbojnika.

U to se vrata maršalske kancelarije otvoriše i Virgil Erp izađe na trem. Odmerio je pomoćnika šerifa, a onda rekao podrugljivo:

— Hej, pa zar to nije jedan od vaših zaštitnika, Džoni?

Džoni Behan je otrčao kao deran

koji je dobio batine i zavukao se u svoju kancelariju.

U mutno vreme, neposredno posle obračuna i dva suđenja, Džoni Behan se spretno izvukao iz gužve i uz saglasnost sudije Spensera otišao u Luizijanu, navodno u posetu svojoj na smrt bolesnoj sestri. Tek pre četrnaest dana vratio se u Tombston.

Prokletstvo, zar nije bilo bolje da je ostao tamo, u Novom Meksiku, gde je zapravo bio i gde se mogao da zaposli kao činovnik? Zar nije bilo daleko bolje da je ostao što dalje od ovog paklenog grada? Po svemu sudeći, ovde je gužva ponovo počela. Prvi nagoveštaji su već bili tu. Stilvel, Spens i Kleborn su već u Tombstonu, a to nipošto nisu bili bezazleni članovi bande.

Frenk Stilvel se vratio u „Ist" salun i razmetljivo obavestio prijatelje o svom herojskom delu. Spens ga upita s nevericom:

— Maršal se, kažeš, pojavio na vratima?

— Aha. Upravo sam stigao do ugla, ali sam ga sasvim dobro video. Bio je to Virgil.

— Idiote! — brecnu se Spens.

— Zašto sad to?

— Zato što si bio dovoljno lud da Behana tučeš na sred ulice i to ispred maršalske kancelarije.

— Ti si plitkouman, Spens. Da nije tako, znao bi da Erpovi nisu nikada davali ni cent za malog Behana. I Virgil i Vajat su se više puta sukobili sa njim.

— To je sve odavno prošlo, čoveče — tvrdio je Spens.

— Naprotiv. U stvari, sad tek sve počinje. Čekaj samo dok se Sirli Bil...

Zastao je u pola reči i pogledao preko krila pomičnih vrata na ulicu. Razrogačio je oči.

Ulicom je upravo prolazio jedan jahač.

Bio je to krupan čovek, sa majmunskom fizionomijom. Gusti brkovi su mu padali do polovine brade. Oči su mu bile jedva primetno kose. Sve u svemu, delovao je prilično grubo i nezgrapno, sa snažnim šakama i glavom neposredno nasađenom na telo, bez vrata.

Jahač je nosio drečavo crvenu, razdrljenu košulju, svetlo sive pantalone i svetli kaput. Iako je bio mart, u Tombstonu je već bilo prilično toplo. Opasač mu je bio načičkan municijom. Imao je i dva teška revolvera. Obod smeđe žutog šešira, zaklanjao mu je gornju polovinu lica i padao gotovo do nosa.

Izgledao je tako čudno i neobično, da Frenk Stilvel nije mogao da ga prepozna na četvrt milje. Nije bio siguran da li su mu pretpostavke tačne. Zbog toga se obratio dvojici prijatelja:

— Imam predosećaj da će danas doći.

— Ko to? — upita Kleborn glupo.

— Sirli Bil. Hoćete li da se kladimo u deset dolara?

Spens odmahnu rukom.

Kleborn, međutim, proguta mamac.

— U redu, prihvatam opkladu. Kad do sada nije stigao, sigurno neće ni danas.

Iako je Stilvel sada želeo od sveg srca da izleti napolje i pozove Sir-

lija Bila, jer je bio gotovo siguran da je to on, ostao je i krajnje mirno popio još jedan viski. Tek pola sata kasnije napustili su salun.

Dole, na uglu. „Kristal palasa", stajao je konj Sirlija Bila. Spens je to odmah primetio i namignuo Stilvelu.

— Ti imaš vraški dobar nos — rekao je podrugljivo.

Kleborn opsova žestoko.

— U redu! Uostalom, izgubio sam deset dolara, ali je zato Sirli Bil ovde. To je, pretpostavljam, njegov konj?

Stilvel se pretvarao kao da nije sasvim siguran, dok je Spens odmahivao glavom, govoreći:

— To je prosto neshvatljivo.

Kleborn ga pogleda upitno.

— Šta to?

— Da si ti tako blesav!

U tom trenutku dugo očekivani jahač izađe iz „Palasa". Odmah je ugledao svu trojicu, digao ruke u vis i potrčao im u susret.

Samo je Frenk Stilvel bio bučan i glasan. Sirli Bil je bio prilično uzdržljiv, jer je strahovao da je glas o njegovom porazu i porazu njegove nove bande u sukobu sa Vajatom Erpom stigao do Tombstona.

Stilvel ga uhvati za mišicu.

— Hajde, Bil, da popijemo koju.

— Upravo sam popio u „Kristal palasu".

— Imao si sreće da Dok Holidej nije sedeo unutra — umeša se zlobno Spens.

Sirli Bil ga samo ljutito odmeri pogledom.

— Ne govori besmislice — reče Stilvel. — Hajdemo, Bil! Idemo do Džima Dankera. Tamo se toči pravi skoč.

— Ah, znam ga — uzvrati Sirli Bil mrzovoljno.

— Koga to?

— Taj pravi skoč. Isto đubre, kao i ovo što se toči u svim ostalim krčmama u Tombstonu.

— A gde tu ima nešto bolje? — izazivao je Spens. — Da nisi u međuvremenu bio u Dodž Sitiju i probao piće u „Long brenč" salunu? Tamo Čalk Beson toči izvanredno dobro piće Doku Holideju.

— Ti izgleda žudiš za batinama, jednooki — promrsi Sirli Bil.

— Ne preterano, ali, ako ne mogu da ih obiđem, ja ću onda tebi za uzvrat rado izbiti nekoliko zubića, Bili boj.

Sva četvorka prsnuše u smeh, a onda se zajedno uputiše u trošnu krčmu Džima Dankera.

☆

Frenk Stilvel se nije žurio da obavesti tek prispelog prijatelja o onome što smera.

Spens mu je pomrsio račune, rekavši mu to iznenada posle drugog viskija.

— Frenk ima veliku ideju u glavi. Hoće ponovo da izazove Erpove.

— Bolje bi ti bilo da zavežeš ta svoja neoprana usta — zareža bacač noža.

No, Spens je mirno nastavio:

— Virgil i Morgan su još uvek ovde. Vajat je već izvesno vreme u Dodž Sitiju, ali to ništa ne znači, jer se on uvek pojavi kad dođe do gužve. Što je najgore, doktor je još uvek u Tombstonu. Sve u svemu,

gotovo cela družina iz O. K. korala...

Bili Kleborn, koji je do tog trenutku bio neobavešten o mračnim planovima svojih prijatelja, oseti hladnu jezu pri pomenu ovih imena: Vajat Erp, Dok Holidej, Virgil Erp, Morgan Erp, O. K. koral! Stara družina!

Spens pogleda Kleborna ispod oka i isceri se.

— Pogledajte samo ovog plavušana. Dovoljno da se seti dana obračuna, pa mu se već noge hlade. Kladim se da bi se, kada bi čuo pucnjavu, sakrio ispod nekih kola, kao i onog dana.

Kleborn se ustremi na jednookog, psujući žestoko.

— Laž! Gola laž! Ponavljam vam po hiljaditi put: nisam ležao ispod kola. Vajat ili Dok Holidej su proširili te glasine. Stajao sam pored konja, blizu zida, kako me ne bi videli.

— Ni ti njih — prekide ga jednooki hitro. Tako si zgodno stao, da momcima nisi mogao da pomogneš ni jednim jedinim metkom. Ni Ajku, ni bilo kome.

Ajk! To ime je najzad bilo izgovoreno.

Stilvel se odmah uhvatio za to, kako bi odagnao neprijatno raspoloženje i sećanje na crni dan, koji je za sve njih predstavljao poraz.

— Niko živi ne zna gde je Ajk, Bil. Mi smo, u stvari, čekali tebe, kako bi nas odveo do Ajka.

— Odakle ste znali da ću doći u Tombston?

Spens se nasmeja podrugljivo.

— A kuda bi inače otišao?

— Šta to sad treba da znači?

Jednooki odmahnu rukom.

— Ne uzrujavaj se. Svi se mi vraćamo ovamo. Konačno, ovde nije loše.

— Pusti te prazne priče — umešao se sada Kleborn. — Izađite radije na sunce sa onim što već dugo krijete.

Stilvel se počeša iza uha.

— Da, ima nešto istine u tome, Sirli. Mi smo doista ovde čekali tebe, jer ti treba da odeš do Ajka.

— Ja? Šta bih ja kod njega? Ja uopšte ne znam gde je on.

— Ni mi, ali naći ćemo ga već!

Sirli Bil je bio za trenutak neodlučan, a onda je rekao gotovo zagonetno.

— Ajk, pa da, doista bih rado govorio sa njim o tome šta dalje valja činiti.

Bilo je to upravo ono, na šta je Stilvel čekao.

— Da, Bil, nešto mora da se preduzme. To je veoma važno. Zar da se večno, kao plašljivi pacovi, skrivamo po rupama? Ne, velim ti, otići ćemo do Ajka i reći mu da hoćemo da jašimo.

Jedne večeri se ispred Vilerovog bara pojavio podmukli melez Florentino Kruz, koji je u celom kraju i na daleko bio poznat pod imenom Indijan Čarli. Indijan Čarli je takođe pripadao Klantonovoj bandi. Ajk ga je rado koristio kao glasnika.

Sirli Bil, koji se prvo uplašio, kada je kraj njega kao da je izrastao iz zemlje, promakao melez, nasmejao se i uzviknuo:

— Indijan Čarli! Nek' te đavo nosi! Čoveče, iz koje si se to mišje rupe izvukao?

Stilvel im odmah priđe.

— Prosto da ne poverujem! Ti, čoveče, dolaziš kao poručen. Gde je Ajk? Ti to moraš da znaš, jer si uvek znao.

Melez razvuče svoje neprijatno lice.

— Znam to i sada.

— I? — zagrme Sirli Bil.

— Prvo treba da dobijem piće.

Radosno uzvikujući, banditi su uveli meleza u lokal i častili ga duplim pićem.

Indijan Čarli odmeri pogledom svoje nekadašnje drugove, a onda se nasloni leđima na šank i osmehnu.

— Vi želite da ga vidite? — upitao je razvučeno.

— Naravno, glupače! — uzviknu Stilvel nestrpljivo.

— Hm, ja baš nisam siguran u to da on vas želi da vidi.

Sada su svi zbunjeno gledali meleza. Ovaj prsnu u smeh.

— Gazda je na ranču.

Razbojnici su nekoliko trenutaka stajali nemi i nepomični, nesposobni da shvate.

— Na ranču! — zaurla Stilvel. — Pa, jasno, gde bi mogao da bude?!

Radosno su uzviknuli. Svima je, izgleda, bilo lakše na duši, jer je nestalo tajne kojom je njihov gazda bio obavijen. U stvari, ništa nije bilo ni zagonetno, ni tajanstveno. Naprotiv, sve je bilo sasvim jasno i prirodno. Gazda je bio na svom ranču. Gde bi inače mogao da bude, nego tamo gde pripada?

Kako im to samo ranije nije palo na pamet?

Još istog časa krenuli su na Klantonov ranč Sirli Bil, Frenk Stilvel, Pit Spens, Bili Kleborn i Indijan Čarli. To i nije bio dug put. Samo dvadeset četiri milje jugozapadno od grada nalazio se ranč Ajka Klantona. Taj put su ranije često prelazili i dobro ga poznavali. Pa, ipak, ove tamne noći sigurno ne bi tako nepogrešivo grabili napred, da nisu poveli meleza, koji je očigledno bio u stalnom kontaktu sa gazdom.

Razbojnicima se to samo tako činilo. U stvari, Indijan Čarli nije imao nikakav kontakt sa gazdom, što se ove noći i videlo.

Kada su najzad ugledali svetlosti ranča, zaustavili su konje. Zapravo, melez je zastao. Stilvel mu doviknu.

— Šta se dogodilo, Čarli? Zašto ne jašimo dalje?

— Sačekaj, čoveče, moj konj mora malo da se izduva.

Bilo je to tačno. Put od dvadeset četiri milje prevalili su u oštrom galopu, tako da su sve životinje bile zadihane.

Stilvel je bio u pravu, kada je primetio:

— Gluposti, konji nam se mogu izduvati i na ranču, vezani za prečku.

U međuvremenu je Spens sjahao s konja i seo na zemlju. Stilvel je bio uporan.

— Ustaj, jednooki, nismo ovde u školi. Nećete valjda stvarno ovde da se odmarate?

Pošto se Spens nije ni pomakao, a niko ništa nije odgovorio, bacač noža se obrati Klebornu.

— Šta ti misliš, Bil?

Plavokosi, koščati momak sleže

ramenima i reče ono što su i drugi mislili.

— Ponoć je već prevalila. Ne znam, možda spava.

— Dobra šala — reče Stilvel glasno, ne obazirući se na šaputanja ostalih. — Zar uobražavate da ću ja doista ostati ovde u savani da kampujem zbog pretpostavke da Ajk spava? Mora da ste svi poludeli! Sigurno vam je od one pucnjave u O. K. koralu ušao strah u kos...

Prekinuo je, jer je osetio da baš to nije trebalo da kaže. Sve je zaista i bilo tako. Posle krvavog obračuna mnogo šta se izmenilo. Svi su bili oprezniji i uzdržljiviji.

Samo se Sirli Bil branio od toga. Nije hteo to da primi kao činjenicu. Naglim pokretom je navukao šešir na čelo, žestoko je obo konja i krenuo dalje. Stilvel je pošao za njim, a onda i ostali.

☆

Stigli su na ranč. Kroz dva prozora svetlost je u širokim prugama padala u dvorište. Zaustavili su konje i gledali u prozore. Ništa se nije micalo.

Gde li je bio Ajkov pas, koji je inače uvek najavljivao svačiji dolazak?

Ta tišina kidala je razbojnicima živce.

Sirli Bil je i ovog puta bio najodlučniji. Kliznuo je iz sedla i poveo konja do prečke. Zatim je bučno krenuo stepenicama na trem. Međutim, i dalje je sve ostalo mirno.

Sirli Bil priđe jednom od dva osvetljena prozora i baci pogled u unutrašnjost kuće. Razbojnici su napregnuto posmatrali svaki njegov pokret. Prvi je sjahao Stilvel, a onda i ostali za njim.

Melez je ostao na konju, ne pomišljajući da sledi ostale.

Četiri bandita su se sada postavili ispred prozora i posmatrali unutrašnjost sobe.

Bila je to ista ona uzana, primitivno uređena prostorija, u kojoj su nebrojeno puta sedeli za grubo odeljanim stolom i slušali reči svoga vođe.

Levo, pored stola, sedeo je čovek. Bio je visok i plećat, snažnog lica i tamnih očiju. To nije bilo ružno lice, ali je jaka, isturena brada delovala suviše grubo. Kosa mu je bila razbarušena i padala na čelo. Ruke su mu visile niz telo, a noge bile ispružene pod stolom.

Glava mu je visila na grudima. Nije nosio ni opasač, ni revolvere. Bio je to Ajk Klanton. Međutim, ništa više na njemu nije podsećalo na nekadašnjeg moćnog čoveka.

Nekadašnjeg? Zar nije od tada prošlo samo četiri meseca? Samo četiri meseca od onog krvavog podneva u Frimont ulici, kada je najveći desperados Zapada hteo sa revolverom u ruci da Vajatu Erpu pokaže ko je veći.

Zar nije on i ranije tako sedeo? Da, sedeo je, samo nije delovao tako.

Stilvel proguta pljuvačku i pogleda ispod oka Sirlija Bila. U tom trenutku je Pit Spens krenuo prema ivici trema. Izgledalo je da namerava da ode do svog konja.

— Stoj, ti treba da ostaneš! Mi smo se dogovorili da dođemo kod

njega i govorimo sa njim. Dakle, učinimo tako. Bili smo do sada stotinu puta ovde. Nema razloga da danas nastavimo put, a sa njim ne progovorimo ni reč.

— Pusti me! — siktao je Spens, trudeći da se oslobodi stiska. — Pusti moju ruku, da ne bi bilo gužve. Kažem ti da mi pustiš ruku, jesi li čuo?

U to se Sirli Bil umeša.

— Jeste li poludeli? Zar ste došli ovamo da se tučete, ili da razgovarate sa Ajkom Klantonom? Moramo da razgovaramo sa njim, Pit. Svi to moramo. To važi i za ostale, koji će najverovatnije tek doći. Voda nam je potreban.

— Zar mi je zbog toga ovaj vo hteo da pocepa košulju? Ti ćeš mi platiti novu košulju, Stilvele, to ti dobar stojim! Ako ne učiniš tako, biće gužve! Sasuću ti sve...

Pit Spens nije završio rečenicu. Na rančerskoj kući su se naglo otvorila vrata. U njima je stajao „rančer" Isak Klanton, visok, nepomičan, opasan. Kao i ranije. Svetlost, koja je prodrla iz sobe, zaslepila je noćne posetioce. Nekoliko sekundi niko nije progovorio ni reč, a onda je Sirli Bil progutao pljuvačku i rekao smeteno:

— Helo, Ajk! Gazda, mi smo došli, jer hoćemo da govorimo s tobom.

Ajk malo iskosi glavu, kao da nije dobro razumeo.

Na to Stilvel stupi dva koraka napred i nespretno skide svoj pohabani šešir.

— Moramo da govorimo s tobom, gazda...

Ajk je još uvek ćutao.

Sirli Bil odgurnu bacača noža u stranu, raskorači se i zadenu palčeve u opasač.

— Mi moramo da govorimo s tobom!

Glas, koji se tada čuo sa vrata bio je veoma prigušen:

— Vi morate?

— Da — uzvrati Sirli Bil, nipošto više tako odlučno. — Mi moramo.

— Šta hoćete?

Lupeži se pogledaše međusobno, a onda Pit Spens reče suvo:

— Zar ne možemo na trenutak da uđemo? Napolju je vraški neudobno.

Ajk ih pogleda jednog po jednog, a onda se lagano okrete i vrati u sobu.

Razbojnici su ga pratili pogledom i videli kako se ponovo sručio u stolicu, u kojoj je i ranije sedeo. Nisu se usudili da odmah krenu za njim. Prvi se odvažio Sirli Bil, ali posle nekoliko trenutaka. Konačno su svi biti unutra. Izuzev meleza, naravno, koji je još uvek, oprezan i podozriv, ostao na leđima svoga konja.

Svi su kao po komandi stali uz vrata, naslonili se uz zid i ćutali. Niko se nije usudio da sedne. Što je daleko važnije, niko od njih nije primetio da pred njima sedi poražen, potučen čovek, oborene glave, razbarušene kose i oznojanog čela.

— Šta hoćete? — upitao je grubo.

Sirli Bil je nervozno trljao bradu.

— To je teško, Ajk...

— Nisam pitao šta je teško, nego šta hoćete?

— Reci već jednom — podsticao ga je Stilvel. — S istinom na sunce!

Sirli Bil je kašljucao od zbunjenosti. Ovaj, inače najdivljiji i najsuroviji čovek u bandi, nije se usudio da pogleda u oči svog vođu.

— Moramo da govorimo sa tobom, Ajk. Jer mi hoćemo ponovo... jer konačno nešto mora da se dogodi.

— Šta to? — spremno je upitao „rančer".

U to se umešao Frenk Stilvel. Bio je dovoljno ograničen da ne oseti šta treba da kaže. Naime, ono što je nameravao da izgovori, bilo je upravo ono, od čega su svi zazirali.

— Hoćemo da se svetimo, Ajk. Hoćemo da ga uništimo.

— Koga? — upita Ajk Klanton otegnuto.

Stilvel nije shvatio zbog čega ga je Spens grubo munuo u rebra. Izgovorio je ime: Vajat Erp!

Pošto su ove dve reči izgovorene, u sobi je zavladala ledena tišina.

Frenk Stilvel je izgovorio ime čoveka, koji je ovog snažnog i samouverenog vođu bande uništio.

Vođa se s mukom pridigao. Čelo mu je bilo orošeno krupnim graškama znoja. Grudi su mu se nadimale. Rekao je promuklim glasom:

— Gubite se!

To nije rekao naročito glasno, ali je to Pitu Spensu bilo dovoljno. Odmah je izašao.

Drugi su ostali. Na to Ajk Klanton zabaci glavu i povika.

— Rekao sam da se gubite!

Bio je to ponovo onaj stari ton, ali samo ton. Ništa više. Razbojnicima je to, međutim, bilo dovoljno. Izvukli su se napolje i vinuli u sedla. Pit Spens je već bio kod kapije. Na to se zaori glas Sirlija Bila.

— Gde li je onaj melez?

Indijan Čarlija nije bilo ni od korova.

Zašto je Sirli Bil njega zvao? Možda je na taj način hteo da obavesti Ajka da je melez takođe bio sa njima? Nije isključeno da je time hteo Indijan Čarliju da onemogući da sam kasnije potraži Ajka.

Na to zagrme dvorištem glas bivšeg vođe bande.

— Njega sam već jednom oterao. Izgleda da mu je to bilo dovoljno. Vi ostali treba da zapamtite: Nikog od vas više neću da vidim! Nikog!

Razbojnici su sedeli potišteni i obeshrabreni na leđima svojih konja i piljili u mrak. Iznenada, pred njih iskrsnu melez. Poveo ih je natrag putem, koji više nije bio tako mračan i doveo do grada.

☆

Sledećeg popodneva ponovo su se okupili u „Ist" salunu. Iako tamo nisu bili dobrodošli, uvek su tamo svraćali. Objašnjenje za to bila je verovatno činjenica da se krčma nalazila van glavne ulice, pa tako nije postojala opasnost da natrče na braću Ero. Naime, „Ist" salun je ležao u Četvrtoj ulici, sasvim gore, i moglo se stići do njega ne prolazeći kroz ulicu Alen, od koje su zazirali. Sirli Bil je pošto poto

hteo u „Kristal palas", ali su ga Stilvel, Spens i Kleborn odgovorili. Taj lokal, izglačan i ukrašen, nije bio za ljude njihova kova. Tako su govorili, a u stvari, zazirali su od Doka Holideja, koji je tamo sedeo za kockarskim stolom i na taj način učinio „Kristal palas" krajnje nepoželjnim za sve vrste razbojnika i lupeža.

Okupili su se kod starog Longa, ne obraćajući pažnju na njegovo kiselo lice i nalivali se najjevtinijim pićem, koje su mogli da dobiju. Sirli Bil zapali virdžinija cigaru. Bila je to navilka, koju je primio od Ajka Klantona. Nagnuo je glavu gotovo nad sam šank i promrmljao.

— Njega, dakle, treba da otpišemo.

Stilvel podiže obrve.

— Ajka, misliš? Nipošto. Bio je loše volje, to je bar jasno. Ako njega otpišete, onda možete da odustanete od svega.

— Ako stvarno uobražavaš da ćeš ga još jednom naterati da se vine u sedlo, mora biti da nemaš razuma ni koliko pacov.

— Ne preteruj. Toliko razuma ipak ima — rugao se Spens.

Stilvel još uvek nije odustajao.

— Šta hoćete uopšte da počnete bez njega?

Sirli Bil samo sleže ramenima.

Kleborn nastavi:

— Mi smo i ranije opstali bez njega.

— Da, opstali smo. Životarili.

Pit Spens, najprepredeniji među njima, zaključi:

— Ja uopšte ne znam ko je došao uopšte na tu glupu ideju da je Ajk neophodan? Zar mi nismo mnogo šta obavili bez njega?

— Svakako.

Svi su znali da to nije istina. Sve, sve bez izuzetka što se u gradu dešavalo, sve je bilo planirano i o svemu se razmišljalo. Zapravo, sve je skovao Ajk Klanton. Mnogima se to činilo možda i drugačije, jer je stariji Mek Loveri često bio posrednik između vođe i članove bande. Ovu činjenicu su razbojnici izgleda hteli da zaborave, jer su bili svesni da i bez Ajka Klantona nekako moraju da izađu na kraj. On, jednostavno više nije hteo s njima. Smatrali su to njegovim inatom, prkosom, a bila je, u stvari, nesposobnost potpuno uništenog čoveka.

On nije m o g a o više.

Borbą, veliki obračun, u kome je on, na iznenađenje svih, zakazao, potpuno ga je moralno uništio. Vođa bande, Ajk Klanton je zajedno sa svojim najmlađim bratom Bilijem pao u O. K. koralu. Ovo sada samo je senka nekadašnjeg čoveka.

Članovi njegove družine to, na žalost, još nisu shvatili. Okupljali su se, grdeći sve i svakog.

Stilvelova borbenost je posle posete Klantonovom ranču znatno izgubila od svoje žestine. Međutim, ostala je činjenica da mu je novac bio preko potreban.

I ostaloj trojici takođe.

Indijan Čarli se izgubio istog trenutka kada ih je doveo do grada.

Ponoć se već približavala, kada se Stilvel odvojio od šanka. Nipošto nije bio pripit. Samo je bio potpuno švorc. Potrošio je i poslednji dolar.

— Tako, momci, a sada me slušajte. Ovog puta će novi vođa voditi staru bandu. Da ne biste dugo bili u nedoumici, reći ću vam njegovo ime. Zove se Frenk Stilvel.

Bili Kleborn prsnu u nezadrživi smeh. Stilvel ga besno svom žestinom udari pesnicom u vrh brade.

Kleborn je nekoliko trenutaka sedeo na podu, ošamućen, a zatim skočio na noge. Ugledao je u ruci samozvanog vođe bande blještavo sečivo noža.

Sirli Bil se umešao u gužvu. Snažnim zamahom noge izbio je Stilvelu nož. Ovaj je gnevno viknuo i hteo je da se ustremi na svog novog protivnika, ali je sreo pogled Sirlija Bila i zastao kao ukopan. U tom pogledu pročitao je da je Bil sada u stanju da ga sabije u zemlju. Zbog toga je učinio nešto, što je odobrovoljilo Sirlija. Obratio se ostaloj dvojici.

— Ovaj udarac, u stvari, nije bio namenjen Klebornu, nego Vajatu Erpu, tom psu. Ja ću se protiv njega boriti, sve dok ga ne uništim. On je taj koji je sve rasturio i koji nam je sve uzeo. Mi smo nekada ovde lepo živeli. Bio je to lep život, koji bih poželeo još za narednih sto godina. Oterao je Ajka, a Frenka, Toma i Bilija uništio. On je jedini naš pravi neprijatelj. Zašto smo se mi, u stvari, ovde sakupili? Zato što tačno znamo da dok je on u životu, za nas nema izlaza. Mi ćemo ga uništiti!

Posle toga se dogodilo nešto, što niko ne bi poverovao, da nije bilo svedoka, koji je prisluškivao.

Sirli Bil tresnu šakom o sto.

— U pravu si, Stilvel! Vajat Erp mora da umre! Taj pas nas je sve porazio. On, Dok Holidej, Morgan i Virg. Svi oni treba da umru, ali on pre ostalih. Long, stari trovaču, napred, donesi nam dve daske, treba da napravimo krst! — obratio se vlasniku saluna.

Pola sata kasnije, na podu ispred šanka, sklepali su krst.

— Tako, a sad nam je još potrebna crna boja.

Bili Kleborn je bio taj, koji je nabavio boju.

Frenk Stilvel ga je za to glasno hvalio, a onda se sam dao na pisanje.

„VAJAT ERP" — pisalo je iskrivljenim, neujednačenim slovima, a ispod toga: „maršal".

Sirli Bil mu odmah istrže četkicu iz ruku i precrta.

— Maršal, jesi li poludeo? Nećemo mi da ubijamo maršala, nego da kažnjavamo ubicu. On za nas nije čuvar zakona. On je ubica braće Mek Loveri i Bila Klantona.

Ove reči bile su propraćene bučnim odobravanjem.

U to škripnuše vrata. Sva četvorica razbojnika se naglo okrenuše.

Čovek na vratima, bio je srednje visine, ovalna lica i podmuklih očiju. Šiljata brada bila mu je čekinjasta, a nenormalno duge ruke dosezale su do ispod kolena, po čemu je neodoljivo podsećao na majmuna.

Odelo mu je bilo prljavo i zapušteno. Nosio je ukršteni opasač, sa dva teška revolvera u futrolama.

— Poni Dil! — uzviknuli su Sirli Bil i Frenk Stilvel u jedan glas.

Bili Kleborn potrča starom prijatelju u susret.

— Dil, čoveče, otkud ti?

Pridošlica se isceri, pokazujući dva reda zapuštenih zuba.

— Iz Nogalesa. Čuo sam da ste ovde.

Znači, peti čovek je stigao! Na Indijan Čarlija, tog čoveka — senku, nisu mogli potpuno da računaju, jer se nikada nije znalo kad će da se pojavi, a kad ponovo da nestane.

Sirli Bil je, izgleda, još jedini imao neku paru. Častio je Poni Dila pićem.

Stilvel podiže krst i reče teatralnim glasom:

— Pogledaj ovo, Poni! Mislim da ti je sada sve jasno. Ne treba ništa da se objašnjava.

Poni Dil je prebledeo kao kreč. Razrogačenih očiju piljio je u ime, nevešto napisano na krstači.

— Šta? Je li to istina?

— Istina je! — trijumfovao je Stilvel.

Pit Spens ga grubo odgurnu u stranu.

— On misli da li se to već dogodilo, čoveče!

— Dogodilo? — Stilvelove oči su opasno svetlucale. — Ne, Dil, ali će se dogoditi uskoro. Veoma brzo. A sada da odnesemo krst na groblje, tamo gde će i on uskoro ležati.

Napustili su krčmu i krenuli Frimont ulicom.

Pit Spens je bio dovoljno oprezan da svoj kaput prebaci preko krsta, kako niko ne bi mogao da pročita ime na njemu.

Išli su jedan uz drugog, niz ulicu, prema zapadu.

Groblje se nalazilo na malom, zaravnjenom proplanku. Uprkos tome, pod zemljom je ležalo više ljudi, nego u bilo kom većem gradu i tri puta većem od Tombstona.

Kada su stigli do ulaza, zastali su kao ukopani.

Preko, na levoj strani, gotovo uz samu ogradu, stajao je čovek. Visok, plećat, oborene glave. Šešir je držao u ruci.

Ajk Klanton!

Stajao je kraj groba svog brata. Bio je to mali, već upao grob, sa nekoliko osušenih cvetova.

Lupeži su netremice gledali u leđa svog nekadašnjeg vođe.

Stilvel dokopa krst, skide sa njega Spensov kaput i pođe odlučnim, čvrstim koracima napred.

Sirli Bil, Kleborn i Dil su ga pratili.

Čovek kraj groba kao da ih nije čuo. Sirli Bil je hodao između humki sve do ograde, tako da je Ajk Klanton morao da ga vidi. Podigao je dole zašiljeni krst i zabo ga tačno na ugao groblja, u zemlju zaraslu u korov.

Tek tada je čovek podigao glavu. Njegovo inače bledo lice, bilo je još bleđe. Krenuo je, obišao humku svog brata, odgurnuo u stranu Bila Kleborna i Poni Dila i iščupao krst iz zemlje. Pogled mu se samo za trenutak zadržao na imenu, a onda je muklo upitao:

— On je mrtav?

Neverica je izbijala iz ove tri reči.

Stilvel odmahnu glavom.

— Ne, gazda, još nije, ali mi ćemo ga...

Ajk Klanton je u magnovenju podigao krst i svom žestinom njime tresnuo Stilvela po glavi. Jednom, a onda još jednom.

Daske su se razletele i ležale između redova humki. Gnev je izbijao iz pogleda nekadašnjeg vođe bande.

— Vi, praznoglave budale! — procedio je kroz zube, a onda odgurnuo Sirlija Bila u stranu i otišao.

Bio je bez konja i išao peške prema gradu.

Banditi su namrštena lica gledali za njim.

Frenk Stilvel je čučao na zemlji i trljao glavu.

— On je poludeo! Da, da, sigurno je poludeo. Drugog objašnjenja nema...

— To ne verujem — rekao je Pit Spens i zamišljeno gledao za vođom bande.

☆

Jedna stara žena našla je slomljeni krst i uz krajnje užasavanje pročitala šta na njemu piše. Sakupila je komade drveta i gotovo otrčala u ulicu Alen do maršalske kancelarije.

Dočekao je Morgan, najmlađi od braće Erp, i, smejući se, posmatrao komade drveta.

— Umirite se, gospođo Brikvud, to nije ništa. Radi se samo o nekoj ružnoj šali.

Žena ga je posmatrala zabrinuto.

— Veoma ružnoj i opasnoj, mister Erp.

☆

Svim razbojnicima, koji su se vratili u Tombston, bilo je sasvim jasno da na Ajka Klantona više ne mogu da računaju.

Onda je neočekivano Bilu Klebornu sinula ideja.

— Šta je zapravo sa Finom?

Ova reč bila je kao varnica. Fin Klanton!

Svi su se sada duboko zamislili šta je sa srednjim bratom Klantonom, iako do tada ni jedan razbojnik iz bande nije smatrao Fina ni za šta. Bio je pijanac, [illegible]ničen i kukavica, ali Klanton. Da nije bilo tog prezimena, moglo bi se mirno reći da je to beznačajan i bezvredan momak...

Odmah su krenuli u potragu za njim.

Bio je jedanaesti mart hiljadu osamstotina osamdeset druge godine. Četiri meseca i trinaest dana posle obračuna kod O. K. korala.

Sirli Bil, koji je očigledno uživao najveći ugled među razbojnicima, poslao je Kleborna i Dila u poteru za Finom. Još u rano pre podne Bili Kleborn se vratio sa vešću da Fin više nije u pokrajini.

Uskoro se vratio i Poni Dil.

— On više nije u pokrajini Čejen — doviknuo je još sa vrata. — Džoni Dregert ga je video na putu za Kaliforniju.

Zbunjeni banditi stajali su neko vreme ćutke, tupo posmatrajući izglačanu površinu šanka.

Sirli Bil iščeprka iz džepa jedan dolar i pusti ga na lim, tako da je novčić poigravao.

— Ovo je dobar novac, stari. Mi smo poslednjih dana dosta potrošili kod tebe.

— Za sav novac, koji ste potrošili, dobili ste piće — usudio se vlasnik saluna da kaže.

Sirli Bil se brecnu na njega.

— Šta ti pada na pamet, čoveče? Samo još jednu reč i ja ću ti zavrnuti šiju! Dakle, daj nekoliko flaša.

— Nekoliko flaša za jedan jedini dolar?

— Da, stari i to tačno svakom čoveku po jednu flašu.

Dobili su piće i polako ispijali čašu po čašu.

Uskoro se Frenk Stilvel odvoji od šanka i proviri preko krila pomičnih vrata.

— Hej, momci, vidim crni šešir i belu košulju. To mora da je Vajat Erp.

Ostali priđoše vratima. Ugledaše u malom izlogu Mejerove prodavnice gotovog odela; šešir, košulju, prsluk i kaput.

— Aha — podvriskivao je Kleborn. — U pravu je! To je Vajat Erp.

Frenk Stilvel izvuče revolver iz futrole i uperi ga. Zatim se predomisli, otvori vrata i stade na trem. Lice mu je bilo izobličeno od besa.

— Progutaj, to, Erp! — zaurlao je i povukao obarač. Metak zazviždа ulicom.

Prvi metak posle četiri meseca i trinaest dana.

Odmah zatim je i bacač noža ispalio tri metka preko uzane ulice. Staklo izloga se raspršta u komade.

Crni šešir poigravao je na čivilуku, a bela košulja je imala dve crne, prljave rupe.

Stilvel se okrete i obrati svojim prijateljima.

— Tako će to biti, momci!

Sirli Bil klimnu glavom, a onda i sam izvadi revolver i ispali metak, koji je oborio šešir sa čivilука.

Pucnjava nije prestajala. Kleborn je ispalio još nekoliko metaka i dokrajčio izlog.

— Uništićemo mi celu tu bandu: Vajata Erpa, Doka Holideja i ostala dva psa. Ja preuzimam Vajata Erpa! — vikao je Stilvel.

— Ja Virgila — javio se Kleborn.

— Morg je za mene — oglasio se Spens.

Doka Holideja niko nije hteo.

Pet razbojnika su upravo nalili četvrtu čašu, kada velika senka zakloni svetlost na vratima. Kao po komandi, svi okretoše glave. Bil Kleborn ispusti čašu, koja s treskom pade na pod. Frenku Stilvelu je ispala cigareta iz usta, Poni Dil je razrogačio oči, a Sirli Bil stajao kao okamenjen.

Za to vreme Pit Spens je zahvaljivao Velikom Manituu što je bio najdalje od vrata i što su ga ostali zaklanjali.

Na vratima je stajao visok, mršav čovek u crnom odelu. Lice mu je bilo plemenitih crta, prilično bledo, a oči ledeno plave.

Crni šešir bio mu je navučen duboko na čelo, a košulja blistavo bela, ukrašena riševima. Odelo i crveni prsluk bili su skrojeni po najnovijoj modi. Nisko, na bedrima, bio mu je pričvršćen široki opa-

sač, koji su krasila dva teška, niklovana revolvera, ukrašena slonovačom.

Pet lupeža gledala su ga kao da je utvara.

Dok Holidej!

Najopasniji strelac koga je Zapad ikada imao.

Džon Henri Holidej, nekadašnji zubni lekar iz Bostona, čovek, koga je neizlečiva bolest dovela na zapad, gde je već čitavu deceniju uletao iz okršaja u okršaj, iz borbe u borbu, tražeći smrt, koju, očigledno nije mogao da nađe.

Tridesetdvogodišnji Dok Holidej je postao kockar i to kockar velikog formata. To ime je predstavljalo strah i trepet. Stajao je visoko uspravljen i posmatrao lokal. Razbojnici su bili iznenađeni i zbunjeni.

— Da li me je neko ovde zvao? — upitao je kockar.

Sirli Bil je lagano odmahivao glavom, govoreći:

— Ne, niko.

Kockar izvadi srebrnu tabakeru iz džepa, izvuče iz nje cigaretu i stavi je u usta. Pokretom, koji niko nije uspeo da podražava, kresnuo je šibicu o nokat palca.

Uskoro mu je lice bilo zaklonjeno plavičastim oblakom dima.

Sirli, Spens, Kleborn, Stilvel i Poni Dil odahnuše sa olakšanjem. Pogled Dokovih očiju nimalo im nije prijao.

Kockar se okrete i lagano ode niz ulicu.

Prošlo je nekoliko minuta pre nego što je bilo ko u krčmi izustio reč. Prvi se pribrao Frenk Stilvel:

— Grom i pakao! Za trenutak mi se zaista učinilo da je sâm đavo ušao u krčmu.

— I meni takođe — složi se Bili Kleborn, kome se još uvek često u snu javljalo ledeno lice Doka Holideja, opasnog strelca, koji je sa braćom Erp preteći koračao Frimont ulicom prema O. K. koralu.

Pit Spens zapali lulu.

— Ta naša luda pucnjava ga je ovamo namamila. Ajk je bio u pravu kada je govorio da Doka Holideja ne treba zvati. Sasvim je dovoljno ispaliti jedan jedini metak i on je već tu.

Stilvel ispi svoj viski do kraja.

— Nek' sam đavo zna gde se taj momak muva. Sada sam, na primer, sa svakim pre računao, nego sa njim. Sa Virgilom, sa Morgom. Nipošto s Holidejem!

— To je vaša greška — rekao je Pit Spens cinično.

— Ah — promrsi Sirli Bil. — Naša greška? Tako dakle. Ko si uopšte ti, prokleta, jednooka skitnice?

Sirlija Bila pogodi pesnica jednookog kao kovački čekić. Spens nipošto nije mogao da podnese da se neko ruga na račun njegove telesne mane.

Pogođeni se uhvati za ivicu šanka i gnevno odmeri protivnika.

— Slušaj me dobro, Sirli Bil — govorio je Spens, — Ti me, uostalom ne poznaješ, kao ni bilo ko od vas. Mogu sve da učinim, da idem u vatru i vodu sa vama, ali ima nešto što ne dozvoljavam. Ako se samo još jednom narugaš na račun mog izgubljenog oka, ubiću te kao psa.

Rekao je to drhtavim glasom, jedva uzdržavajući bes.

Sirli Bil je stezao šake. Isturio je glavu kao ptica grabljivica.

— Šta si se to usudio, Spens? To se samo krvlju može oprati, ti, prokleto, bedno pseto!

Odmah su se uhvatili u koštac. Sirli Bil je bio krupniji i teži, pa je prema tome i delovao jače. Međutim, ni malog, mršavog Pita Spensa nipošto nije trebalo potcenjivati. Bio je žilav borac. Vešto je izbegavao divlje udarce Bilovih pesnica i s vremena na vreme uspevao neočekivano podmuklo da plasira udarac.

Stolice su padale na tle, stolovi se prevrtali, a trojica ostalih lupeža ohrabrivali su borce divljim povicima.

— Dosta! — zagrmeo je nečiji glas sa vrata.

Svi su, uključujući i borce, pogledali u pravcu odakle je dolazio glas. Na vratima je stajao čovek sa zvezdom na grudima. Vingil Erp.

Razbojnici su ga streljali besnim pogledima. On nipošto nije na njih učinio isti utisak kao Dok Holidej.

Frenk Stilvel je siktao.

— Šta hoćete vi, Erp? Valjda momci mogu sebi da dozvole malo pesničenja.

— Pesničenja? Zar revolverima?

— Kakvim revolverima — bunio se Stilvel. — To mora da je zabuna. Ovde niko nije potegao kolt.

— Kod Mejera preko izlog je razbijen. To valjda nije učinio duh?

— Sumnjam — umeša se Sirli Bil sa prizvukom ironije u glasu. — Možda je to bio neko od vaših prijatelja, čovek, koji je pre nekoliko minuta bio ovde.

— Ko?

— Dok Holidej!

— Ne mogu da se otmem uverenju, Sirli Bil, da si ti došao u grad samo da stvaraš gužvu. Ne samo ti, nego i taj momak do tebe. Da, da, Stilvel, baš ti, nemoj me gledati tako iznenađeno. Slušajte me, momci! Ovo vam sada govorim mirno i prijateljski: u Tombstonu vlada red. Ko bude pokušao da naruši taj red, neće dobro proći. To vam ja garantujem.

Lupeži su se zgledali. Stilvel je rekao izazivački:

— Ne treba nikad tako unapred govoriti, a naročito ne tako razmetljivo razvaliti čeljusti, Erp.

Vingil neustrašivo pođe prema njemu i zastade tek na pola jarde ispred bacača noža.

— Šta to reče, Stilvel?

Stilvel je bio usijana glava, bezočni razbojnik, ubica, ali ne preterano hrabar. Zato je sada ćutao, oborene glave.

Spens je imao želju da ga zbog toga zadavi.

— Uvek po neki Erp preti — promrsio je Sirli Bil.

Čuvar zakona se odmah okrete prema njemu.

— Kakve to besmislice govoriš, Sirli Bil? Nikakav Erp ne preti nego maršal iz Tombstona traži od kavgadžija i ubojica da poštuju red. Ako oni to ne prihvate, okrenuće drugi list.

— Šta na tom listu piše? — umeša se Kleborn.

Vingil ga pogleda pravo u oči.

— Gle, i ovaj pacov je tu! Ka-

kav drugi list, trebalo bi baš ti da znaš, Kleborn. Ti si imao bezbednu ložu, zaklonjenu od metaka, na poslednjoj predstavi.

Kleborn poblede kao kreč.

Pit Spens okrete svima leđa.

— Kafedžijo, dajte mi još jedan viski.

— Na šanku je još vaša flaša, Spens — promrsi Long. — Ni nju niste platili.

Virgil pogleda razbojnike jednog za drugim, a onda odmahnu glavom.

— Nikada još nisam video takvu gomilu lupeža na okupu.

Sirli Bil spusti ruku na dršku revolvera.

— Sklanjaj šaku s kolta, Bil. Od toga nema ništa. Nisi dovoljno brz. Ako ti je baš stalo da umreš, onda nemoj toliko da okolišeš.

— Zašto se vi nama rugate? — javi se najzad i Poni Dil.

— Ja se rugam? — osmehnu se Virgil. — Slušaj, Poni Dil. Vi ste za mene najgluplji i istovremeno najbesramniji momci, koji postoje. Svi ste vi pripadali Klantonovoj bandi. To zna svako dete u pokrajini Kočiz. Sada ste se iznenada pojavili...

Stilvel priđe Virgilu.

— Zabranjujem da tako...

Virgil ga prezrivo odgurnu u stranu.

— Sada ja govorim, Stilvel, a to znači da ti treba da ćutiš. Daću vam dobar savet, momci. Osedlajte vaše rage i odjašite. Ovde samo stvarate nevolje. A kada dođe do nevolja, zlo po vas.

Pit Spens je pokušao da neprimećen zađe Virgilu Erpu za leđa. Stajao je, leđima okrenut prema vratima. Ruka mu lagano kliznu prema revolveru. Iznenada ga jedno krilo vrata žestoko udari u leđa.

— Sklanjaj ruku s pucaljke, Spens — zaorio se Morganov glas.

Jednooki se trže. Nije se usudio da se okrene.

Sirli Bil zaurla.

— Ah, evo i drugoga! Cela porodica danas nasrće. Odustanite danas, momci!

— Najbolje bi bilo da odustanete zauvek — opomenuo ih je maršal iz Tombstona.

— Prepustićete to nama — siktao je Stilvel.

— To je isključeno. Napred, napustite krčmu! Ako još jednom napravite gužvu, sve ću vas strpati u zatvor.

Razbojnici su hteli da prođu pored dvojice čuvara zakona i izađu na ulicu.

Virgil dokopa Spensa za mišicu i tako zaustavi i ostale.

— Treba da platite još četrnaest dolara.

— Zašto?

— Za razbijeni izlog preko puta. To iznosi tačno četrnaest dolara.

Spens steže usne.

— To neka plati onaj, koji je razbio. Ja nisam pucao.

— U ovom slučaju mi je sasvim svejedno ko je od vas pucao, momci. Platićete četrnaest dolara. Još možete govoriti o sreći, jer su košulja i šešir bili stari komadi, samo za izlog. Lovu na sunce!

Nisu imali novaca. To jest, Sirli Bil je imao još pet dolara, a Poni Dil tri. No, niko se i ne pomače.

— U redu. Tako nešto sam i

pretpostavljao. Vi ste, dakle, skitnice i probisveti, ljudi, koji nemaju u džepu ni toliko novca da iznajme sobu u nekom pansionu i prenoće. Ali, zato možete da ceo dan podupirete šank u krčmi i mecima razbijate izloge. Žao mi je, momci, morate u zatvor.

— Zbog čega? — bunio se Sirli Bil.

— Zbog skitničenja, kršenja reda i ugrožavanja tuđe imovine.

Tada se Poni Dil maši za džep. Morgan je video taj pokret i odmah potegao revolver.

— Samo hoću da izvadim poslednju crkavicu iz džepa — pravdao se Dil — jer nisam ni najmanje raspoložen da zbog drugih lupeža sedim u zatvoru.

Odmah zatim i Sirli Bil, na koga je Morg oštro motrio, iščeprka iz džepa svojih poslednjih pet dolara.

Virgil se osmehnu.

— Tako je već bolje. Morg, odnesi ovaj novac preko mister Mejeru i reci mu da će mu ostatak biti isplaćen do sutra u dvanaest sati u podne.

Morgan je uzeo novac i prešao na suprotnu stranu ulice.

— A šta će biti ako ne donesemo ostatak? — upitao je Stilvel.

Uz razoružavajući osmeh, Ving mu odgovori:

— Onda ćete u zatvor. Ništa jednostavnije od toga, Frenki momče.

— Ja ni u kom slučaju — bunio se Sirli Bil. — Konačno, ja sam sam dao pet dolara.

— To je potpuno nevažno, Sirli. Moraš se pobrinuti da tvoji prijatelji sakupe ostatak novca. Jer, kako si ti mogao da daš, tako mogu i ostali. Dole u pilani ima dovoljno posla i lako se može zaraditi nekoliko dolara. — Pošto je na licu bacača noža video prezriv osmeh, Virgil nastavi. — Ali, to je za takve džentlmene suviše prljav posao. Kako bi bilo da pokušate da u sedlu zaradite neki dolar? Leoni Džekins traži kauboje. Jutros je bila kod mene u kancelariji zbog toga. Ona ima jedan lep, čist ranč. Suviše čist za hordu takvih lupeža.

Sirli Bil je stajao raskoračen nedaleko od vrata.

— Nemoj nas izazivati, Erp.

— Nemoj se praviti važan, Sirli. Hvataj maglu, ali brzo, inače će biti još veće gužve.

Stilvel dobaci, ali sa sigurnog rastojanja.

— Kako neki ljudi mogu da se razmeću! Ipak, sve se promeni, kad se list okrene dalje.

Virgil priskoči i uhvati ga za jaku.

— Jesi li nešto rekao, Stilvel?

— Ja? Ništa.

☆

Tako se prva mala čarka završila. No, već sledećeg dana novi „eksploziv" stigao je u grad.

U rano pre podne jahač je ušao u ulicu Alen. Baš sada, kada je u Tombstonu ponovo bilo nemirno, nipošto nije dobro došao.

Bio je to čovek od trideset i pet godina, veoma visok, veoma lepog izgleda, smeđ, uzanog lica i kao voda svetlih očiju. Koža mu je bila veoma svetla. Nosio je slično, kao i Dok Holidej, negovane brkove i

odeću bolje stojećeg građanina. Šešir mu je bio smeđ, isto kao i odelo, prsluk boje slonovače, a košulja blistavo bela. Zelenu svilenu kravatu na sredini je pridržavala igla od bisera. Prijatan izgled i lep utisak kvario je široki opasač od smeđe kože, načičkan mecima, koji je nosio preko kaputa, kao i dva revolvera kalibra četrdeset četiri u futrolama.

Njegova riđa kobila bila je osedlana na teksaški način i nemirno klatila glavom tamo-amo.

Jahač je držao cigaretu u levom uglu usana. Skinuo je šešir. Obrisao je čelo blistavo belom maramicom, a onda nemarno vratio šešir na glavu.

Ovaj čovek je bio Džoni Ringo, Johan Ringold, sin doseljenika iz Austrije, koji je u jugozapadnim državama bio na zlu glasu kao revolveraš.

Morgan ga je odmah primetio i ljutito stegao pesnice.

— Ringo! Prokletstvo, samo nam je ovaj lupež nedostajao! Ja sam ga očekivao još u oktobru. Mogu da se kladim da nipošto nije slučajnost što se sada pojavio u Tombstonu.

Ne, nije bila slučajnost. Ringo je bio u Feniksu, kada je saznao da su se neki stari članovi Klantonove bande okupili u Tombstonu. Odmah je krenuo na put.

Revolveraša je još nešto privlačilo ovamo: Dok Holidej!

Ma koliko to čudno zvučalo, Ringo je bio jedini čovek na Zapadu koji je sledio kockara radi novog, poslednjeg susreta, posle koga će, nadao se, Holidej ostati u prašini. Pre tog poslednjeg susreta Ringo je imao već dva. Oba puta je izvukao deblji kraj.

Bilo je više razloga, koji su Džonija Ringa rukovodili da sledi kockara. I sam je bio veoma poznat kao odličan strelac, pa nipošto nije mogao da podnese da uvek i svuda sluša kako je izvanredan, ali nipošto tako brz i precizan, kakav je Dok Holidej. To ga je posebno mučilo i zbog toga što je jedna jedina žena, koju je doista voleo, zelenooka Laura Higins, bila zaljubljena u Doka Holideja. U stvari, nju je sledio. I ovog puta joj je bio za petama.

U Santa Feu je čuo da je otputovala u Feniks. Uzalud je tražio nekoliko nedelja i već hteo da se vrati, kada je saznao da se Holidej nalazi u Tombstonu.

Ako je on tamo, mora da je i ona.

Kao što je Morgan i pretpostavljao, revolveraš je zaustavio svoju kobilu ispred „Kristal palasa", sjahao je i prebacio uzde preko prečke.

Morgan, koji je u međuvremenu stajao ispred vrata, doviknu:

— Prokletstvo, on ide u „Kristal palas"!

— Što se mene tiče, može da ide i kod sveštenika i predsednika opštine, Morg. Nemam ni vremena, ni volje da se s tim kicošem revolverašem nosim.

— U pravu si. Samo, šta ako je Dok Holidej u „Kristal palasu"...

Virg protrlja bardu. Onda ustade, pričvrsti opasač i izađe na trem.

Džoni Ringo je stigao do ulaza u „Kristal palas". Gurnuo je oba kri-

la pomičnih vrata i posmatrao lokal. Izgledalo je da za stolovima nema nikog. Lagano je ušao u lokal. U stvari, zakoračio je samo dva koraka, a onda zastao. Trebalo mu je nekoliko trenutaka da se privikne na polumrak, koji je vladao u lokalu. Onda je prišao šanku. Kafedžija ga je odmah prepoznao i posmatrao ga radoznalo i pomalo uplašeno.

— Helo, mister Ringo!

Revolveraš se odmah ukoči, jer mu se pozdrav uopšte nije dopao. Mogao je da predstavlja upozorenje nekome, ko je sedeo u nekom mračnom uglu. Holidej, je na primer rado sedeo u takvim uglovima.

No, niko se i ne pomače. Ringo nastavi lagano prema šanku. Ispitivački je posmatrao kafedžiju.

— Od kad ste vi ovde?

— Od januara.

— Gde je stari vlasnik?

— Ubijen je nožem.

Ringo nabra lepo izvijene obrve. Duboka bora urezala mu se na čelu.

— Ubijen nožem?

— Da, u stvari, mora da je to bio neko od onih rudara, koji je kod njega bio zadužen do guše.

— Ima li dosta momaka od te sorte?

— Ne, ustvari, šestorica.

— Šestorica?

— Da, šestorica braće.

— Hej, da ne mislite možda na Svilingse?

— Aha.

— I?

— Šta „i", mister Ringo? — upitao je vlasnik oprezno.

— Zar ništa nije moglo da se dokaže?

— Ne, to je bilo prilično teško. Uostalom, više nisu u životu. Petorica od njih, mislim. Dva dana posle smrti vlasnika otišli su u Bizbi i tamo zapodeli kavgu. Jedan je odmah ubijen, dok su četvorica umrla kasnije od zadobijenih rana.

Revolveraš se raspitivao dalje.

— Rekli ste pet. Znači, jedan je još živ. Da li je to Hank?

— Tačno. Kako ste to pogodili?

Ringo sleže ramenima.

— Bila je to samo moja pretpostavka. Hank je bio najprevejaniji od sve braće. Ne mogu da verujem da su njega baš tako lako likvidirali.

Ringo privuče visoku barsku stolicu i sede. Postavio se tako da može stalno da motri na ulaz.

— Rakiju!

— Rakiju? — Kafedžija ga ispitivački pogleda.

— Da, rakiju — ponovi Ringo oštro.

Počeo je to da pije, od kako je video da tako čini Dok Holidej. Ne bi se moglo reći da mu je naročito prijala. Međutim, nije hteo da pije ništa drugo, nego ono što i toliko omražen čovek, koji mu je nesvesno postao primer za ugled.

Kada je iskapio rakiju, upitao je kao uzgred.

— Ima li čega novog u gradu?

— Novog? Ne mnogo — reče vlasnik „Palasa" uzmičući.

— Preko, u Teksasu, čuo sam nešto o puškaranju Erpovih i Klantonovih.

U stvari, Ringo je žarko želeo da

o ovoj borbi čuje nešto od očevica, ili bar od bolje obaveštenog čoveka. Ono što se u novinama moglo da pročita, bilo je toliko različito, stotine verzija, pa je teško bilo prihvatiti ma koju kao pravu sliku na daleko čuvene bitke u O. K. koralu.

Međutim, mršavi Džozef Fišer nije ni pomišljao da ovom opasnom čoveku saopšti svoje mišljenje, niti da ga obaveštava o obračunu.

Džoni Ringo, naravno, nije ni slutio da maršal iz Tombstona stoji ispred poslednjeg prozora, koji gleda na ulicu Alen i posmatra ga.

Posle izvesnog vremena, Virgil je odlučio da napusti svoje osmatračko mesto, jer je lokal bio prazan i nije imao razloga da od nečeg strahuje. Bio je siguran da revolveraš neće zapodenuti kavgu sa starim kafedžijom.

Ringo je ostao u „Kristal palasu". Pio je veoma malo, u podne pojeo stek, i celo posle podne sedeo naslonjen na šank.

Iznenada se vrata otvoriše i Sirli Bil uđe u lokal, praćen Stilvelom i Klebornom.

Oprezni i uvek sumnjičavi Spens je odlučio da malo ostane napolju. Konačno, nikad se ne zna šta se može dogoditi.

Ringo preko volje odgovori na pozdrave razbojnika. Nije bio ni malo oduševljen njima. To su, uostalom, bili momci, koji su bili daleko ispod njega. Pre svega Sirli Bil. Sa takvim surovim i priprostim tipom Džoni Ringo nije voleo da ima posla. Smatrao je takođe da ni Spens, ni Stilvel nisu njegovo društvo. Bili Kleborn mu se nešto više dopadao, jer je bio izrazito ograničen i glup. U poređenju sa njim, Ringova vrednost je dolazila do punog izražaja.

Razbojnici su u međuvremenu dobili pojačanje. Bio je to Čarli Storm, herkulski građen momak. Ovaj momak je tek započeo svoju karijeru na Zapadu.

Još jedan čovek se pridružio razbojnicima. Dvadeset osmogodišnji dežmekast čovek, sa licem ubojice, Hank Sviling. Jedini od šestorice braće, koji je preživeo puškaranje u Bizbiju. Njegov brat Svift je ostao da leži na ulici. Džim je dobio metak u pluća i izdahnuo posle dve nedelje. Edi je umro dva dana kasnije, a kratko vreme za njim Džoni i Džefri. Bila je to porodična tragedija. Nikoga, međutim, to nije čudilo, a još manje žalostilo. Svilingovi su bili najdivljiji, a ujedno i najgluplji momci u celom kraju. Još u detinjsvu su tri brata u svojoj nepromišljenosti i nepažnji stradala. Jednom je testera otsekla levu šaku, a Svift je kao dečak pao s konja, tako da je potpuno izgubio moć govora. Postali su konjokradice, lupeži, pljačkaši, dangube i svom starom ocu samo stvarali nevolje. Samo je Hank bio pametniji. Ostaloj petorici braće bio je polubrat i ujedno najmlađi. Njegova majka je bila druga žena starog Svilinga. Umrla je na porođaju.

Borba revolverima, koja je, u stvari, bila samo divlja, besmislena kavga među pijanim ljudima, u kojoj je uništeno pet ljudskih života.

Hank Sviling je ostao pred vratima sa Spensom, tako da niko nije

mogao da ih vidi, a nalazili su se u sigurnom zaklonu.

Sirli Bil je video da ispred Ringa stoji čaša rakije. Voda mu je pošla na usta. Nesvesno je vrhom jezika ovlažio suve usne.

Kada je video željne poglede trojice razbojnika, Ringo je bacio nekoliko dolara na šank i promrsio.

— Viski za momke.

Onda je ustao i nameravao da napusti lokal. Sirli Bil ga zaustavi.

— Moram nešto da ti kažem, Ringo.

Revolveraš nabra obrve.

— Tako?

— Tvoj prijatelj je u gradu!

— U svakom slučaju, ne znam na koga misliš. Ja, naime, i nemam prijatelja.

— Hej — umeša se Stilvel. — Zar Peshauer nije tvoj prijatelj? A Džim Voker, Bred Fleper i Greg Honestan?

Ringo baš nije uživao da ga podsećaju na takve ljude.

Peshauer je bio varalica, koji je u Vičiti i u Teksasu prevario veliki broj trgovaca stokom i rančera. Ostala dvojica su bili lupeži. Fleper je završio na vešalima, a za Honestanom je u svim državama raspisana poternica zbog ubistva šerifa.

— Mislio sam na nekog drugog — rekao je Sirli Bil zlurado, prinoseći čašu viskija ustima. — Mislio sam na naročitog prijatelja, Holideja.

Revolveraš-kicoš se trže. Holidej! To ime delovalo je na njega kao otrov.

— Juče smo imali mali razgovor sa njim, gore u „Ist" salunu.

To je rekao Stilvel, dovoljno glup da pomene ovaj susret, koji se po njih nije baš slavno završio.

— Još nešto — reče Sirli Bil. — Mi nismo slučajno ovde, Ringo.

— To je očigledno.

— Kako to misliš? — promrsi Sirli Bil.

Revolveraš Ringo odgurnu Sirlijevu ruku, koja je bila na njegovoj mišici, kao da je kužna.

— Nemojte me dodirivati, mister, ja to ne volim.

Sirli Bil pljunu na pod.

— On je još uvek svilen, momci. Hajde da ga promenimo!

Lupeži odmah opkoliše Ringa, koji nikada nije hteo da postane ono što i oni.

Naišli su na tvrd orah. Ringo odbaci Kleborna udarcem noge unazad, udari Poni Dila drškom revolvera po glavi i tako se u tren oka oslobodi obruča. U svakoj ruci držao je po jedan revolver.

— Ne pokazujte mi više svoje veštine, momci. Nisam radoznao. A sad natrag za šank, inače će biti zla.

Dil, koji je pao na kolena, ustade, cereći se.

— Imao si sreće, Ringo. Danas je moj loš dan, inače bi sada bilo gužve.

Revolveraš ga odmeri prezrivim pogledom.

— A ti imaš još više sreće, Dil. Danas sam ja izuzetno milostiv.

Rekavši to, napustio je lokal.

Razbojnici su gledali za njim zbunjeno i ljutito. Spens im dovikne s vrata.

— Vi ste pravi idioti! Takvim ponašanjem nikada nećete pridobiti

Ringa. A on vam je potreban, jer vam može skinuti sa vrata Holideja, a to je i te kakav deo tereta.

Sirli Bil mu uzvrati ljutito:

— Šta to znači vi, mi, ja? Jesi li ti naš, ili nisi?

— Ako se budete tako idiotski ponašali, sasvim sigurno ne za dugo vaš.

Sviling je oprezno pratio revolveraša. Ovaj se pravio da to ne primećuje. Tek kad je hteo da stavi nogu u uzengiju, naglo se okrenuo, sa izvučenim revolverom u ruci.

— Šta hoćeš, Sviling?

— Momci su zaboravili da vam nešto kažu, Ringo.

— Šta to?

Hank Sviling priđe bliže i objasni šapatom:

— Opet počinje.

— Šta počinje?

— Zar niste primetili da su Stilvel i Sirli Bil okupili stare prijatelje? Sve su to momci, koji su ranije pripadali Ajkovoj družini.

— A gde je Ajk? — ispitivao je Ringo.

Hank Sviling dodirnu značajno kažiprstom čelo.

— Ne znam pouzdano, ali drugi tvrde da je skrenuo s pameti.

Revolveraš navuče šešir dublje na čelo i vinu se u sedlo.

— Ajk poludeo? Ne, bratac, to ne mogu da poverujem. Možda ste samo vi postali gluplji nego što ste bili. Kad samo pogledam tvoje drugove, pozli mi.

Ringo je poterao konja u pravcu pansiona Neli Kešmen. Tu je konačno saznao od jednog dečaka da Dok Holidej stanuje u Arizona hotelu.

Novi hotel, na istočnom kraju ulice Alen, bio je blještavo osvetljen oko pola devet, kada je Džoni Ringo stao pred njega i posmatrao drečavo obojenu fasadu.

— On uvek stanuje u najboljim hotelima — promrmljao je sebi u bradu i prišao ulazu, ukrašenom kandelabrima. Težak tepih pokrivao je gotovo celo predvorje. Atmosfera, koja je ovde vladala, daleko mu je više prijala. Prošetao je kroz predvorje i prišao recepciji. Skidajući rukavice, raspitao se:

— Da li kod vas stanuje gospođica Higins?

Ne pogledavši u knjigu gostiju, čovek sa druge strane pulta odgovori:

— Da, ima sobe šest i sedam povezane.

— Ima povezane sobe? — ponovi revolveraš s nevericom. — I?

Portir odgovori spremno.

— Da, i Dok Holidej stanuje kod nas, mister Ringo. On je iznajmio veliki apartman broj četiri.

Ringo je lako pobledeo. Šta to treba da znači? Portirova drskost, ili?

— Sobu broj pet molim — rekao je hitro.

— Zauzeta je — objasni portir, ljubazno se smešeći. — To jest, rezervisana je.

— Za koga?

Džoni Ringo je odmah zažalio što je postavio takvo pitanje, jer se time odao da nipošto ne pripada takozvanom boljem društvu. Bilo je to glupo, suvišno pitanje, koje nipošto jedan džentlmen ne bi postavio.

— Ako to može da vas umiri, odgovoriću vam — rekao je portir i dalje se smešeći. — Sobu broj pet je rezervisao Dok Holidej za jednog svog prijatelja.

Džoni Ringo je tada počinio i drugu grešku. On, koji se godinama veoma trudio da deluje elegantno i otmeno, lupi žustro rukavicama o pult i reče:

— Ja sam taj prijatelj, amigo!

Osmeh na portirovom licu je zamro.

— Neće biti, mister Ringo.

Na to revolveraš pruži levu ruku i uhvati portira za prsluk.

— Šta to treba da znači, čoveče?

U sledećem trenutku je neko dokopao s leđa revolveraša za ramena i tako ga grubo odbacio, da se našao na mekom, debelom tepihu.

— To znači da je soba za mene rezervisana, Ringo.

Revolveraš je sedeo na podu i piljio u čoveka, koji je stajao pred njim. Čovek je bio veoma visok, plećat, preplanula lica i čelično plavih očiju. Šešir mu je bio navučen duboko na čelo, tako da se sa strane jedva nazirala crna kosa. Nosio je belu košulju, crnu somotsku mašnu, crni kaput i sivo-crne prugaste, uzane pantalone. Opasač mu je bio širok, načinjen od bivolje kože. Levo u futroli visio mu je revolver sa izuzetno dugačkom drškom, a desno kolt kalibra četrdeset pet. Već po samoj svojoj pojavi ovaj čovek je delovao upečatljivo na razmetljivog revolveraša Džonija Ringa. Nije bilo kauboja, razbojnika, šerifa, sudije između planina Montane i vrelog Teksasa, pustinja Nevade i Misurija, koji ovog čoveka nije poznavao.

Bio je to čuveni maršal Vajat Erp.

Revolveraša je trebalo nekoliko trenutaka da se povrati od prvog uzbuđenja.

Vajat Erp! Prokletstvo, znači i on je u gradu! Samo mu je on nedostajao. Upravo se nadao da će konačno jednom moći sam da se obračuna sa Dokom Holidejem.

Čovek iz Misurija ga hladno odmeri.

— Jednu stvar treba odmah na početku raščistiti, Ringo: ovde niko ne može da se ponaša na takav razbojnički način. Jeste li shvatili? Mister Pot, molim vas moj ključ!

Stari portir spremno skide ključ sa brojem pet i pruži ga maršalu.

— Dobro nam došli, mister Erp! — doviknuo je za čuvarom zakona, koji je već grabio uz stepenice.

Revolveraš Džoni Ringo je svoju prvu rundu u velikoj igri izgubio. I to neopozivo.

Crven od gneva, ustao je i hteo da izađe. Zastao je na pola puta. Ponovo se smirio i vratio natrag. Mora da ostane baš u ovoj kući.

Tu je ona — Laura! A tu je i on — Dok Holidej! Uputio se recepciji i rekao prividno mirno.

— Dajte mi neku drugu sobu.

— Sve je zauzeto.

Ringo izvuče iz džepa novčanicu od deset dolara i spusti je na pult.

Portir je podiže s pulta i pruži ponovo revolveraša.

— Ovakvu vrstu napojnice mi ne smemo da primimo, mister Ringo — objasnio je glasno, tako da je svako u predvorju mogao da čuje.

Onda se dogodilo nešto, što je Ringa sprečilo da reaguje. Na stepenicama se pojavila žena. Mlada, upadljivo lepa žena, crvene kose i zelenih očiju — Laura Higins.

Raskošni nabori njene kao nebo plave haljine padali su sve do crvenog zastirača na stepenicama.

Okrenula je glavu i gledala za maršalom. Kada je spustila pogled, ugledala je Ringa. Pošto je čula zadnje portirove reči, glasno je uzviknula:

— Ja ću mister Ringu ustupiti jednu od mojih dveju soba!

Revolveraš nije mogao da skine pogled sa nje. Tu, pred njegovim očima stajala je ona, tako blistavo lepa, ponosita i nedostižna. Žena, za koju bi sve stavio na jednu kartu. Izraz lica mlade žene postao je izveštačen, naročito kad se osmehnula. Ringo se lagano odvoji od recepcije i pođe prema stepeništu.

Kako je divna!

Laura Higins ga podrugljivo odmeri.

— Laura — prošaputao je revolveraš.

Ona ga je i dalje posmatrala. Oči su joj svetlele kao smaragdi.

Bilo joj je dvadeset i tri godine, a sledila je Doka Holideja od svoje sedamnaeste. Svako je znao da je to jedna vrsta mešavine mržnje i ljubavi. Njen rođeni otac bio je u Ebilejnu ozloglašeni varalica na kartama. Jednom prilikom potegao je revolver na Doka Holideja. Nekadašnji zubni lekar iz Bostona do sada je često zažalio što mu nije uspelo da na svog protivnika ispali manje opasan metak. Sve se dogodilo u magnovenju, pa je tako ubio varalicu. Svi prisutni su potvrdili da je to bila nužna odbrana.

Od toga dana Laura ga je pratila kao senka. Potrajalo je nekoliko godina dok nije shvatila da se zaljubila u Holideja, što je samo povećalo tragediju.

U jednom trenutku slabosti, priznala je kockaru svoju ljubav. Holidej je morao da je odbije, jer nije mogao da uzvrati istom merom.

To je Laurinu mržnju udvostručilo. Mučili su je ljubav i mržnja istovremeno. Stalno mu je bila za petama. Ovog uglađenog i nakinđurenog revolveraša Ringa prezirala je iz dubine svoje duše. Pripadao je onoj vrsti ljudi, koja na nju nije mogla da učini nikakav utisak. Samo pravi ljudi su joj imponovali. Nisu morali da budu ni lepi, ni bogati. Doktor Džon Holidej bio je čovek, koji je na nju uspeo da učini magičan utisak, koji čak ni mržnja nije mogla da odagna.

I sada je pošla ovamo za njim, jer je u Kvinsiju, gde je posetila rođaku svoje majke, dočula da on boravi ovde, u Tombstonu. Bio je ovde još od vremena užasnog obračuna u O. K. koralu. O tom obračunu čitala je u novinama, kao i o činjenici da je bolestan.

To je bilo odmah posle božića. Brzo se pripremila za put i početkom januara stigla ovamo u Arizonu.

Ringove usne su podrhtavale.

Stajao je na podnožju stepenica, prikovan njenom lepotom. Iznenada Laura podiže glavu. Pogledom je pratila ulaz i čoveka, koji je sada stupio u predvorje, zatim po-

šao pored recepcije i skrenuo u bar.

Dok Holidej!

Oči Laure Higins su blistale. To je video i čovek na dnu stepenica. Skrenuo je pogled i uspeo da ugleda pridošlicu baš u trenutku kada je razmicao teške, crvene zavese. Lice revolveraša Ringa promenilo se u trenutku. Izraz čežnje zamenila je mržnja.

— Holidej! — otelo mu se.

Žena prosikta.

— Doktor Holidej, Džoni Ringo! To ne treba da zaboravite.

Kockar je zastao i pogledao preko ramena, hladno odmerivši par na stepenicama, a onda je nestao u baru.

Ringo je stegao pesnice i piljio u crvenu zavesu, koja se još uvek lelujala. Iz mračnih razmišljanja trgao ga je glas lepe Laure:

— Uprkos svemu, ostaje moja ponuda. Mogu vam ustupiti jednu od svojih soba. Mislim, u slučaju ako ne ostajete suviše dugo.

Revolveraš okrete glavu. Pogled njegovih očiju boje ćilibara, prikova se za ženino lice.

— Ne, gospođice Laura. Ne ostajem dugo. Ono što treba ovde da obavim, biće brzo učinjeno. U to vam se kunem.

— Oprezno s kletvama, Džoni Ringo. Ja ih baš ne marim mnogo.

Pošao je dva koraka napred i zastao ispred Laure. Obratio joj se šapatom:

— A šta vi to marite, Laura Higins? Verovatno lupeže, koji se ne ustručavaju da zajedno sa razbojnicima upadaju u štale i međusobno se kolju?

Pljas!

Trag male Laurine ruke jasno se video na revolveraševom licu. Ringo se trgao i podsvesno pošao rukom prema koltu.

— Šta vam pada na pamet, Ringo? — rekla je hladno. — Kako to govorite sa mnom? Ako ste tom svojom neukusnom primedbom ciljali na Doka Holideja, onda vas moram podsetiti da se on borio na strani zakona, uz Vajata Erpa, protiv razbojnika.

Dole, u hotelu, bez sumnje nije bilo čoveka, koji nije čuo njene reči. Naime, prečuo ih je samo čovek, koga je pomenula. Stajao je u baru, zagledan u svoju rakiju i premeštao cigaretu s kraja na kraj usana. Znao je da Laura Higins ovim što je rekla ne želi da učini njemu uslugu, iako je tako izgledalo. Konačno, poznavao je već godinama, jer ga je ona već dugo sledila sa svojom mešavinom mržnje i ljubavi i sve to vešto sakrivala pod maskom pravičnosti. Sa svoje strane Laura je polako sprovodila svoje mračne planove. U koliko joj Holidej ne bude pripadao i ne bude uzvratio ljubav, htela je da spreči da bilo koja druga žena doživi tu sreću. I njegovu sreću je trebalo uništiti. Još više od toga; želela mu je da umre.

Pet puta do sada je pokušavala da ga nečijim posredstvom ubije. Svaki put je to organizovala sve veštije.

Ovaj revolveraš, Džoni Ringo, bio je kao naručen. Trebalo je da izazove Holideja na dvoboj. Moraće da ubije kockara. U koliko pri tom i sam Ringo bude platio glavom, to

je ne bi naročito potreslo. Važno je da Holideja zbriše sa zemlje.

Dok Holidej baci novac na šank i vrati se u predvorje.

Ringo je to pročitao u ženinim očima. Naglo se okrenuo. U glavi mu je dobovalo.

— Holidej — rekao je kroz stisnute zube. — Dok Holidej.

Kockar zastade. Ni jedan mišić na licu nije mu se pomerio.

— Dakle, tu ste, Dok Holidej — reče sad Ringo žustro. — Ja sam vas sledio.

— Bilo vam je potrebno prilično vremena — uzvrati Holidej hladno. — Ja sam ovde već četiri i po meseca.

Ringu je poigravala brada.

— Tako je. Prilično je potrajalo. U međuvremenu ste vi ovde prilično nečujno raščistili stv...

Prekinuo je u pola reči. Ledeni pogled, kojim ga je kockar presekao, sprečio ga je da dokrajči rečenicu.

— Samo govorite dalje, Ringo — huškala je Laura gore sa stepenica. — Vi svakako imate nešto da mu kažete. Kažite mu pre svega ono, što ste malo pre meni rekli, a to je da je lupež.

Gore na vrhu stepenica pojavio se Vajat Erp. Bacio je pogled na prisutne i ocenio situaciju.

— Gospođice Higins, nalažem vam da idete u svoju sobu.

Žena ga pogleda. Gnev joj se čitao na licu. Mrzela je i njega, ponosnog, velikog čuvara zakona, čiji je prijatelj postao Holidej.

— A vama sam, Ringo, malopre rekao da ovde vladaju red i mir. Ako ste vi drugog mišljenja, savetovao bih vam da uzjašite svog konja i napustite grad.

Nekoliko trenutaka vladala je tišina, a onda je Ringo promrsio:

— To bi vam, izgleda, najviše odgovaralo!

Vajat samo nemarno odmeri revolveraša, pa pođe niz stepenice. Zastao je kraj Laure.

— Idite u svoju sobu, gospođice Higins.

— Zbog čega? — negodovala je Laura.

— Zbog toga što ste već dosta nevolja načinili svojim huškanjem. Ovde nikoga ne zanima dvoboj koji vi pošto-poto hoćete da izazovete.

Presekla je maršala pogledom, a onda se naglo okrenula i pošla gore. Zastala je na poslednjem stepeniku i doviknula:

— Hajdete, mister Ringo! Ja sam zaboravila da smo ovde u Tombstonu.

Na licu kockara Holideja zaigrao je jedva primetan osmeh. Ringo je to video i prosiktao.

— Čemu se smejete, Holidej? Ako vi...

Nekadašnji zubni lekar iz Bostona odmahnu rukom.

— Slušajte, Ringo. Vi već počinjete da mi dosađujete.

Onda se to dogodilo. Niko nije mogao da spreči. Desnica Džonija Ringa je munjevito kliznula ka koltu. Bacio se u stranu hiljadu puta vežbanim pokretom i pucao. Svi bi mogli da se zakunu da kockar nije načinio nikakav pokret, pa ipak u ruci mu se stvorio težak, niklovan kolt sa drškom ukrašenom slonovačom. Oba metka ispaljena su is-

tovremeno, a samo jedan pogodio je cilj.

Revolveraš Džoni Ringo bio je jedan od mnogih ljudi, koji je na svojoj koži iskusio ono, što je kasnije bilo upisano na nadgrobnom spomeniku velikog strelca Doka Holideja: „He was the speedest man with a sixgun in the west!" (Bio je najbrži čovek sa šestometnim revolverom na celom zapadu!)

Kockarev metak izbio je Ringu revolver iz ruke. Oružje mu je odletelo čak do recepcije. Ringo je promašio. Njegov metak zario se iznad crvene zavese u okvir vrata.

Džoni Ringo je ležao na zemlji i piljio u Holideja, koji je hladno napunio revolver i vratio ga u futrolu. Kada je okrenuo glavu, video je da je i Vajat Erp bio izvukao oružje i sada ga vraćao.

— Ustanite, Ringo! — ove reči odjeknule su oštro i odsečno.

Revolveraš skoči hitro kao mačka. Vajat mu priđe.

— Dajte mi svoj drugi revolver!

— Đavola ću vam dati!

— Onda ću ga sam uzeti.

— Samo pokušajte! Onda ću vam u nužnoj odbrani sa zadovoljstvom ispaliti metak u trbuh.

Vajat Erp se baci na njega, sruči ga na zemlju i u padu mu izvuče kolt.

— Predaću ovaj revolver u maršalsku kancelariju. Možete ga sutra ujutru uzeti. — Zatim je uzeo i drugi kolt i dodao: — I ovaj takođe.

Rekavši to, maršal napusti recepciju.

Ljudi, koji su ovu scenu posmatrali bez daha, odahnuše sa olakšanjem.

Dok Holidej je još uvek stajao na istom mestu i hladno odmeravao revolveraša.

Ringo steže pesnice, pogleda oko sebe, a onda pođe gore u svoju sobu.

Vrata sobe šest bila su samo pritvorena. Ringo ih gurnu i uđe u sobu. Nije video ženu, koja je stajala iza vrata. Prišao je velikom ogledalu na ormanu i pogledao se.

— Ja sam idiot! — rekao je, gledajući svoj odraz u ogledalu. — Idiot usijane glave!

— Sasvim tačno! — čulo se iz ugla.

Ringova reakcija bila je munjevita. Mašio se za praznu futrolu u okretu.

— Umirite se — rekla mu je Laura i prišla.

Stala je tačno ispod lustera, na sredinu tepiha.

Ringo, koji se kao retko koji čovek mogao snalaziti u raznim situacijama i menjati raspoloženje, gledao je zadivljeno.

— Laura!

Kada je hteo da joj priđe, ugledao je u njenoj maloj ruci deringer. Čulo se škljocanje i revolveraš je zastao.

— Laura...

— Ostavite se toga! Ja mrzim taj teleći pogled. Priberite se, Ringo, ja moram da govorim sa vama.

Ringo sada uzmače jedan korak i prilično pribrano upita:

— Šta hoćete?

— Popijte prvo gutljaj. Viski se nalazi preko, na komodi.

— Da, mislim da bi to bilo najbolje.

Žena ga je posmatrala kako pije i razvukla lice, kada je čula kako grozničavo guta žestoku tečnost.

Odložio je praznu čašu.

— Kažite, Laura.

— Pre svega, ovde vam je oružje. Čovek bez kolta u ovom kraju je samo pola čovek. Holidej vam je izbio jedan revolver, a Vajat oduzeo drugi.

Ringo preblede.

— Ne govorite o tome, inače ću odmah otići da uzmem svoje revolvere. Onda bi videli kako ume da se bori Džoni Ringo.

Laura odmahnu rukom.

— Uopšte me ne zanima kako se vi borite, Ringo. To treba odmah i jednom zauvek raščistiti. Ja, naime, znam kako se Vajat Erp i Dok Holidej bore, a to mi je dovoljno. Ako ste vi iole mudri, ubuduće ćete se dobro čuvati toga da im se otvoreno suprotstavite.

— Da li je to bilo ono što ste mi hteli reći? — upitao je Ringo razvučenim glasom.

— Ne, to je samo bio početak. No, ne zaboravite da je to veoma važno. Vi niste čovek, koji može da doskoči Vajatu Erpu, ili Doku Holideju. Da to postignete, moraćete sasvim drug...

U tri skoka našao se uz nju i spustio joj obe šake na vrat. Ružan osmeh izobličio mu je lice.

— Kada bih hteo, mogao bih sada da vas zadavim.

Strah, koji je u prvom trenutku osetila, nestade kao rukom odnesen. Pogledala ga je u oči, meko, ženski. Bio je to pogled pred kojim se revolveraš odmah istopio. Stisak je popustio i ona ga odgurnu.

— Nemojte sebi dozvoljavati ubuduće takve prostačke intimnosti i šale. Ja ih ne volim. A sada me slušajte.

— Ne, Laura — rekao je čovek žustro. — Vi treba mene da saslušate. Prvo treba ja da govorim. Neću ništa učiniti za vas, ukoliko to treba da činim bez nade.

Oborila je glavu i pogledala ga ispod poluspuštenih kapaka veoma zavodljivo.

— Ko vam kaže da u tom slučaju nemate nikakvih nada?

Ponovo je hitro prišao i uhvatio je za ruku.

— Dakle, smem da se nadam?

— Govorićemo kasnije o svemu, kada sve bude prošlo.

— Šta?

— Njegov život. — Oči su počele opasno da joj svetlucaju. — Hoću njegov život, Džoni Ringo, razumeš li? Hoću da ga vidim mrtvog kako leži u prašini.

— Ispred mene? — upitao je revolveraš iznenađeno.

— Da, ispred tebe.

Onda mu je izložila svoj plan. Bio je prepreden i podmukao, kao uostalom i sve vezano za ovu ženu.

Napasti Doka Holideja bilo je suviše opasno. Ko je to znao bolje od Laure Higins? Konačno, do sada je više ljudi nahuškala protiv Holideja i podstakla obećanjima, koja nikada nije ispunila. Danas joj je bilo jasno da se Dok Holidej ne može pobediti u otvorenom dvo-

boju. On mora samo da padne kao žrtva dvostrukog napada.

Čovek, koji će stajati ispred njega, mora da bude Džoni Ringo. On je bio poznati revolveraš. Drugi čovek mora da puca iz zasede. Holidej treba da se u padu, pogođen iz zasede, okrene, a tek onda Ringo da ispali metak. Izložila je revolveraša ceo plan. Ringo je slušao s budnim interesovanjem, a onda odmahnuo glavom.

— Ne, Laura, taj predlog možete učiniti nekom bednom, malom strelcu iz zasede, a ne jednom Džoniju Ringu, koji je možda jedini čovek na Zapadu, sposoban da pobedi Holideja.

— Vi ste odista idiot usijane glave, Ringo, kao što ste to malopre sami kazali. Slušajte me sada dobro: dogod budete sanjali o tome da likvidirate strelca, vi ste izgubljeni. On može, ako hoće, da se sa vama igra mačke i miša. Sa vama i sa još dvojicom, ili trojicom ljudi vaše klase. Ja sam ga videla u mnogim borbama, Ringo. U borbama, za kakve vi i ne znate. Videla sam kako se iz teških, beznadežnih situacija vešto izvlači. Nego, da se vratimo na stvar. Radi se prvo o novcu. Ja sam, naime, odvojila dve hiljade dolara i hoću da ih dam za njegovu glavu...

Dve hiljade s mukom uštedenih dolara, htela je ova žena da da za smrt čoveka, koji ju je po njenom mišljenju osramotio.

☆

U ove kasne noćne sate u Tombstonu je vladala tišina. Tamnoplavo i posuto bezbrojnim zvezdama, prostiralo se nebo nad pokrajinom Čejen.

Ljudi, koji su u ovaj grad došli radi raščišćavanja računa sedeli su u sporednoj sobi Vilerovog saluna. To više nisu bili ljudi kao nekad, ali nisu odustajali od svojih namera. Jednostavno, nedostajao im je vođa da to sprovedu.

Viler, mršav, pritvoran momak, stajao je na vratima i posmatrao svoje „goste".

Prokletstvo, on se u osnovi bojao ovih ljudi. Naročito se plašio sirovog Sirlija Bila, sa rukama dugim kao u majmuna. Kad bi ovaj progovorio svojim prodornim glasom i isturio bradu, Vileru bi se sledila krv u žilama. No, Viler je uzimao novac tamo gde je mogao da ga dobije. Istini za volju, lupeži već danima nisu ništa plaćali, ali su obećali da će izmiriti račun kad bude stigao njihov prijatelj Perkins. Da taj Perkins uopšte ne postoji, Viler, naravno, nije znao. Upisivao je hrabro i uporno svaku čašu viskija. Posle tri dana se konačno usudio da upita kada će na kraju taj Perkins doći.

Spens mu odgovori prkosno:

— Ako ti ne odgovara, čoveče, mi možemo da idemo. Šta ti uopšte pada na pamet! Hajde, momci, idemo kod Longa, ili Holanđanina!

Ne, Viler to ni pod kojim uslovima ne bi dozvolio. Longu, ili Holanđaninu neće dozvoliti da zarade ni centa. Radije će pričekati još malo Perkinsa.

Razbojnici su na račun nepostojećeg mister Perkinsa veoma lepo živeli. Prohtevi su im bivali sve

veći i sve su se više osećali kao kod kuće. Porudžbine, koje su u početku bile male, postajale su sve veće i veće i na kraju su po ceo dan sedeli u krčmi. Tamo su doručkovali, ručali i večerali. Između obroka su pili kafu i, naravno, stalno se nalivali viskijem.

Račun tajanstvenog mister Perkinsa postao je ogroman...

Viler je stajao još uvek uz zavesu i igrao se perlama.

Pit Spens okrete glavu.

— Viler, šta ti tu osluškuješ? Ako hoćeš nešto da saznaš, onda dođi ovde i sedi sa nama.

Krčmar podiže uplašeno ruke i nestade sa vrata. Ne, ništa nije hteo da sazna, niti čuje. Već je znao suviše!

Sirli Bil je govorio:

— U pitanju su samo tri čoveka. Moramo uspeti da ih likvidiramo i bez Ajka. Morgan je još mlad, i ako ga napadnemo samog, savladaćemo ga. Virg je naravno, opasniji. Što se tiče Holideja, on mora biti likvidiran metkom iz planina.

Taj „metak iz planina" je u razbojničkom žargonu značio pucanj iz zasede. Sedeli su već satima i dogovarali se. Već satima bez uspeha. Sada je Sirli Bil izlagao svoj plan, koji nije bio ništa bolji.

— Ponavljam, u pitanju su samo tri čoveka.

— Četvorica su! — čuo se grleni glas kroz poluotvoren prozor.

Razbojnici podskočiše.

— Indijan Čarli! — uzviknu Stilvel. — Čoveče, šta ti pada na pamet da nas tako uplašiš? Ti, crveni lupežu, ulazi unutra!

Melez se uzverao kroz prozor. Spens ga oštro odmeri.

— Šta si to malopre rekao?

Prepredeni Indijan Čarli bio je veoma slab prema alkoholu i odmah je prišao flaši, koja je stajala ispred Sirlija Bila. Ovaj mu reče:

— Loči i govori!

Pošto je otpio tri dobra gutljaja, Indijan Čarli saopšti:

— Vajat Erp je u gradu.

Ovih pet reči pogodile su razbojnike kao udarci biča. Stilvel skoči.

— Šta to trabunjaš?

Melez ga samo odmeri.

— Ja ne trabunjam ništa, Stilvel. Vajat Erp je u gradu. Ringo može da posvedoči.

— Ringo? Zar taj tip još nije zbrisao? — upita Sirli Bil.

— On je imao sukob sa Dokom Holidejem u „Arizona" hotelu.

— Šta?

Otpadnici skočiše sa svojih mesta. Piljili su netremice u poluindijanca.

— Da, da, s Dokom Holidejem. Čak je i pucao na njega i...

— Pucao? — Sirli Bil je gutao pljuvačku. Od uzbuđenja mu je poigravala adamova jabučica.

— Aha. Ali, naravno, Ringo nije imao sreće. Holidej mu je kolt izbio iz ruke, a drugi mu je Vajat Erp istrgao iz opasača.

— Vajat Erp? — rekao je Kleborn mucajući. Posle toga je nastala tišina.

— Otkud ti to sve znaš? — upitao je posle dužeg vremena Sirli Bil.

— Indijan Čarli sve sazna.

— Da, ti prokleti pacove, doista sve saznaš — potvrdi Spens.

Svi su ponovo seli za grubo izdeljani sto. Samo je Indijan Čarli ostao da stoji.

Konačno se oglasio i Frenk Stilvel:

— Mi smo suviše dugo čekali.

— Ako sada još hoćemo da spasemo, što se spasti može, ne smemo da gubimo vreme — reče Hank Sviling.

— Moramo prvo njega da napadnemo — zaključi Poni Dil.

Svima je odmah bilo jasno na koga je mislio.

Vajat Erp! On mora prvi da bude likvidiran.

Ono što je Ajk Klanton pokušavao sasvim otvoreno i javno, sada su njegovi ljudi, koji su izbegli obračun u O. K. koralu, hteli u tajnosti da izvedu. Odlučeno je, ni više, ni manje, nego da se ubiju četiri čoveka. No, sve je moralo da se razvija mirno i po planu.

Indijan Čarli ih je obavestio da maršal stanuje u sobi koju je za njega iznajmio Dok Holidej u novom „Arizona" hotelu.

Pit Spens je, međutim, bolje poznavao stvari, kako je sam rekao.

— Ako Vajat Erp ostane tamo da stanuje, onda sam ja Abraham Linkoln. Kladim se da će se još koliko sutra preseliti kod svoje prijateljice Neli Kešmen u njen pansion. Konačno, tamo uvek stanuje.

— Zar je ona njegova prijateljica? — upitao je Stilvel radoznalo.

Spens sleže ramenima i osmehnu se prljavo.

— Ja nisam bio svedok, ali mogu da pretpostavim da se taj zgodni čovek dopada crnoj Neli. Za uzvrat, mogu da primetim da ni vlasnica pansiona nije loše parče. Kad bi, na primer, ona mene htela, onda...

Svi prsnuše u smeh. Zabavu je prekinula snažna šaka Sirlija Bila, koja je svom žestinom tresnula o sto.

— Prestanite sa tim budalaštinama, volovi jedni!

Onda je izložio svoj najnoviji plan. Temeljio ga je na činjenicu da će Vajat Erp doista da pređe u pansion Neli Kešmen.

Već sledećeg popodneva „pacov", kako je Sirli Bil nazivao meleza, doneo je vest da se čovek iz Misurija zaista preselio. Stanovao je kod Neli Kešmen.

Sirli Bil se smeškao i trljao ruke.

— Ovo teče kao podmazano.

Jednooki Spens je na sve to samozadovoljno kašljucao, i zavalio se u stolicu, u kojoj se inače stalno klatio kidajući ostalima živce.

— Znao sam to. Onako fini hotel i nije za njega.

Opet su te noći razbojnici kovali planove. Vajat Erp treba da umre, pa makar zbog toga i ceo pansion Neli Kešmen odleteo u vazduh.

Sirli Bil, Frenk Stilvel, Pit Spens, Poni Dil, Bili Kleborn i Hank Sviling su određeni za taj posao.

Indijan Čarli opet nije bio prisutan kada su se određivale dužnosti.

U poslednjem trenutku, posle devet, zastao je Frenk Stilvel ispred kapije, koja je vodila u Vilerovo

dvorište. Sirli Bil, koji je prvi napustio salun kroz sporedna vrata, trže se.

— Šta se dogodilo?

Stilvel zari zube u donju usnu, a onda prošapta:

— Potreban nam je još jedan čovek.

— Mora da si lud. Nas smo šestorica. Kladim se da će i melez tu naći kad stvar krene. Maršal je sam u pansionu. Njemu niko neće pomagati.

— Potreban nam je jedan odličan strelac.

— Hej, zar ja ne pucam dobro, čoveče!

— Ne dovoljno dobro!

Sirli Bil se u dva skoka nađe do Stilvela i dohvati ga za maramu. Spens ga grubo odgurnu ustranu.

— Nebesa, ako se vi, ludaci, budete stalno koškali, nemojte računati na mene. Od kako Ajk nije ovde, sve ide naopako. Sada mi je dosta svega!

— Tačno — javi se Kleborn.

I Hank Sviling je negodovao:

— Ovde svako hoće da se pravi važan.

No, ubrzo ih je pomisao na zajedničkog, opakog neprijatelja sve umirila.

Sirli Bil je stajao ispod stepeništa.

— Na koga još hoćeš da čekaš?

— Na mister Perkinsa — ubaci Spens podrugljivo.

Svi su se nasmejali.

— Tišina — siktao je Sirli Bil.

Frenk Stilvel najzad izgovori.

— Potreban nam je Džoni Ringo.

Tišina.

Kleborn je bio saglasan.

— Frenk je u pravu. Ako nas Vajat Erp na neki način dobije na nišan, izgledaćemo prilično glupo. Zato nam je potreban hladan, odlučan strelac, čovek kao Ringo.

Iako je Sirli Bil strahovao za svoj položaj vođe, konačno se složio.

— U redu. A ko će ga obavestiti?

— Ja sam to već učinio — čuo se melezov glas iz mraka.

Sirli Bil, Stilvel i Poni Dil, uzviknuše gnevno:

— Ovaj prokleti lisac uvek mora da nas prepadne!

Sviling je bio najpribraniji.

— Pustite ga da govori.

Poluindijanac priđe. Vodio je konja.

— Šta hoćeš s tim konjem čoveče? — upita ga Sirli Bil.

— Ja uvek imam svog konja uz sebe — odgovori melez.

— A šta će ti baš sad?

— Pa mora da obezbedi sebi odstupnicu — podbadao je Spens.

Melez je hteo da ode, ali ga Sirli uhvati za mišicu.

— Šta je sa Ringom?

— Govorio sam sa njim pre pola sata kod štale „Arizona" hotela.

— I? — nestrpljivo se umeša Stilvel.

— Zna šta planiramo.

— I? Hoće li da sarađuje sa nama?

Melez sleže ramenima.

— Nije ništa na to rekao, a ja sam morao da se izgubim, jer je naišao neki štalski momak.

Razbojnici su stajali neodlučni u dvorištu. Tišinu je prekinuo Hank Sviling.

— Mi ne možemo da čekamo na njega. Sada je on upućen u sve.

Ako neće sa nama, njegova je stvar. Konačno i ne pripada nama.

— Ko ne pripada nama, protiv nas je! — uzviknu Sirli Bil. — Idem da ga pitam.

Vratio se za pola sata. U dvorištu je samo video pet užarenih tačaka — vrhove upaljenih cigareta.

Stilvel mu nestrpljivo priđe.

— Dakle!

— Već je otišao.

— Kuda?

— Otkud znam.

Banditi su opet stajali nekoliko trenutaka neodlučno i opet je Sviling bio taj, koji ih je podsticao.

— Napred! Na šta još čekamo? Vajat Erp je već u svojoj maloj sobi, koja je okrenuta prema dvorištu. Podrobno sam se obavestio o svemu. Nas trojica: Spens, Kleborn i ja, prišunjaćemo se njegovoj sobi sa južne strane. To je treći prozor s desna. Bil, Stilvel i Dil treba da dođu sa istočne strane. Čarli će ostati na glavnom ulazu. Ja zaista ne znam šta bi to još moglo da spase čuvara zakona!

— Čekaj — prosikta Sirli Bil. — Znaš dobro da smo se dogovorili da Stilvel pokuša sam. On na deset jardi može nožem da pogodi cilj.

— U koliko je prozor otvoren!

— Svakako.

Krenuli su ćutke. Sviling i Spens su odmah predložili da se podele, kako ne bi u tako upadljivoj grupi išli kroz ulicu Alen.

Kao pacovi približavali su se pansionu — jednospratnoj zgradi, kockastog oblika i svako je odmah stao na svoje, unapred određeno mesto.

Bilo je tačno deset sati, kada je Poni Dil u tamnom hodniku naleteo na stočić, na kome se nalazila velika vaza i srušio ga. Banditi se trgoše.

Domar se brzo pojavio, noseći lampu u ruci. Kada je vlasnica stigla, on je već pokupio krhotine.

— Šta se dogodilo? — pitala je mlada žena.

— Nemam pojma. Možda je vetar oborio vazu.

— Vetar? Mister Helber, mi ovde nismo u Montani. Čak kad bi i duvao tako jak vetar, kako bi mogao da uđe u kuću kroz zatvorene prozore?

Podozrivo je pogledala oko sebe, a onda otvorila jedna vrata i izašla u dvorište. Zastala je samo na pola koraka do gomile sanduka, iza koje se krio Poni Dil. No, žena se vrati u kuću. Nekoliko trenutaka kasnije, sve se utišalo.

Stilvel se postavio tako da se nalazio samo šest jardi udaljen od prozora Vajat Erpove sobe.

— Sasvim sigurna stvar — došapnu mu Sirli Bil, koji je ležao kraj njega.

Bacač noža nabra obrve.

Prokletstvo, sve što je u vezi sa tim Vajatom Erpom, nipošto ne može biti sigurna stvar.

— Na svaki način ga moraš prvim pogotkom onesposobiti za dalju borbu.

Krupne graške znoja slivale su se niz čelo bacača noža.

— Nemoj sada sve meni natovariti na vrat. Sviling je takođe ovde.

Sirli Bil zari nokat u Stilvelovu nadlanicu.

— Hej, šta to govoriš? Mi se ni-

smo oslonili na Svilinga, nego na tebe. Samo nas ti možeš izvući iz neprilike.

— Neprilike? Čoveče, zar smo mi u neprilici? — uzdahnu Stilvel.

— Ako ti omaneš, onda ćemo biti.

— Oho! — Stilvel leže na zemlju. — Baš me zasmejavaš, Sirli. Znači, ja sam treba da pokusam kašu. Pitam se samo šta ste mi onda koga đavola vi bili potrebni!

— Da u slučaju potrebe priskočimo.

— Znači, to bi vam odgovaralo? Ne, braćo, mi ćemo napasti zajedno, kao što je dogovoreno.

— Ti treba da počneš, tako je bilo dogovoreno.

— Ja ću prvi baciti nož, a onda vi ulećete.

Stilvelovo telo kupalo se u znoju od uzbuđenja. Ni Sirliju Bilu nije baš bilo prijatno u koži.

I sa ostalim razbojnicima je bilo slično. Svi su bili nervozni i premeštali se s noge na nogu na svojim mestima.

Šta li radi? Zašto Stilvel ne napada? Najzad, ništa nije lakše nego povući zavesu sa poluotvorenog prozora i baciti nož. Razbojnici su se približavali maloj sobi. Pola sata kasnije bila je potpuno opkoljena. Uprkos tome, Frenk Stilvel ništa nije preduzeo.

Sirli Bil ga ponovo munu.

— Hej, čoveče, na šta još čekaš?

— Ostavi me na miru.

Bacač noža je bio obliven znojem.

Preko je ležao Pit Spens. Samo pet jardi ga je delilo od sobe, u kojoj je bio maršal.

Najviše se uplašio Bili Kleborn, daleko više nego u onim užasnim trenucima obračuna u O. K. koralu.

Poni Dil je stajao bezizrazna lica kraj vrata i grickao palidrvce. I on se bojao.

Na to Hank Sviling steže zube i pođe prema vratima.

☆

Džoni Ringo, koji se pripremao za svoju bitku protiv Doka Holideja, došao je do zaključka da bi ustvari sve bilo daleko bolje po njega, kada ne bi bilo Vajata Erpa. Prema tome, uopšte ne bi bilo loše da malo pogleda šta su uradili Sirli Bil i ostali momci.

„Ti momci", razmišljao je on, „ti grubijani kokošijeg mozga su se, dakle, zaista odlučili da likvidiraju velikog Vajata Erpa".

Ringo krenu prema pansionu Neli Kešmen.

Pre nego što je stigao do pansiona, sa suprotne strane ulice naiđe čovek. Odmah ga je poznao. Bio je to Ajk Klanton. Revolveraš je njega najmanje očekivao da vidi. I vođa bande je odmah prepoznao revolveraša. Obojica su zastali.

Ringo izvadi cigaretu iz tabakere.

— Neka me obese, ako ovo nije Ajk Klanton...

— Visićeš u svakom slučaju — odvrati mu Klanton oštro.

Ringo izvadi neupaljenu cigaretu iz usta.

— Hej, šta je sa vama?

— Sklanjaj mi se s puta — naredi mu Ajk.

— Slušajte, Klanton, govorite sa mnom drugim tonom. Ja nisam jedan od vaših slugu.

Ajk Klanton se prezrivo nasmeja.

— Takvog ne bih ni poželeo, Ringo.

Revolveraš — ikicoš je odlučio da se dalje ne prepire sa ovim neuračunljivim čovekom. Promrmljao je pozdrav i pošao dalje.

Na to Ajk ispruži levu ruku i prepreči mu put.

— Kuda?

— Moja stvar.

Lice nekadašnjeg vođe bande bilo je sasvim blizu revolveraševog i pri bledoj svetlosti zvezda izgledalo kao od kamena isklesano.

— Tvoja stvar? Slušaj me dobro, Ringo. Ako budeš učestvovao u toj hajci, nikada nećeš napustiti grad. Visićeš sa ostalima.

— Šta vam pada na pamet, Klanton? Sklonite mi se sa puta.

Ajk Klanton se ispravio u svoj svojoj veličini.

— Znam ja tebe dobro, Ringo. Znam ja da si ti momak koji hoće da požnje ono što su drugi posejali. Ali, od toga nema ništa, kao što nema ništa ni od onoga, što su oni praznoglavi lupeži smislili.

— Šta vi uopšte o svemu tome znate? — ispitivao je Ringo.

— Dovoljno da na sve to odmahujem glavom. Već nedeljama se povlače po gradu kao kojoti, sede po ceo dan u krčmama, zakačinju se i prete. Čoveku bi trebalo zaista da nedostaje daska u glavi, pa da ne primeti šta se kuva. Hoće ubistvo iz zasede. Sedam lukavih pasa hoće da ubiju jednog vuka. Pakao, kakve kukavice! Kakvi bedni, prokleti lupeži!

Na Ringovo bezgranično iznenađenje, Klanton se naglo okrenuo i otišao.

Revolveraš je gledao za njim. Do đavola, zar ovaj čovek upravo nije bio najogorčeniji protivnik Vajata Erpa? Zar se godinama nije borio protiv njega? Šta li se sa njim dogodilo? Oštro se ogradio od Stilvela, Sirlija Bila i ostalih. Zbog čega? Iz straha? Ili, možda iz opreznosti? Ili je to zbog njegovog osećaja za „fair play?"

Revolveraš nije mogao da odgoneta.

Lagano je nastavio dalje prema pansionu. Kada je prišao ulazu, ispred njega se pojavi, kao da je iz zemlje iznikla, jedna prilika.

— Molim vas vatre! — čuo se podrugljivi glas, čiji odjek je revolverašu prodro do srži kostiju.

Dok Holidej!

Znači, tako stoji stvar? Kockar je ovde na straži.

Da li je to Ajk znao?

Ringo nije imao vremena da time lupa glavu. Mašio se za džep, izvukao kutiju i kresnuo šibicu.

Holidej prihvati vatru, govoreći:

— Prijatno veče, zar ne?

Ringo je s mukom suzbijao bes. Njegov sopstveni glas činio mu se nestvaran i kao da dolazi iz velike daljine, dok je pitao:

— Šta tražite vi ovde?

— To isto pitanje bih mogao i ja vama da postavim — uzvratil kockar nemarno.

Revolveraš procedi kroz zube.

— Neka vas đavo nosi!

— Možda će to i učiniti. Čuo sam

da on uvek šalje dve karte. Neću morati dugo da razmišljam koga da povedem na taj mračni put.

Ringo zabaci glavu.

— Džon Holidej, vi ste se, uprkos svemu, preračunali. Ja ću se pobrinuti da sami odete na taj put.

— Mogli bismo odmah da pokušamo — odgovori Holidej bez ikakvog uzbuđenja.

Revolveraš steže zube.

— Pametniji popušta! Ali, kao što ću ja ovog puta biti pametniji — pokušao je da se izvuče — tako ću idućeg puta, sasvim sigurno biti onaj brži.

Već se okrenuo, kada je čuo kockarev glas iza sebe.

— To vam ne bi poverovala čak ni lepa Laura.

Ringo je zastao. Tako je stegao pesnice, da su ga prsti boleli.

— Ja vas opominjem, Holidej. Vi me još ne poznajete. Vaše veliko ime me ne zastrašuje!

Gospode bože! Šta je to sad izvalio? Najradije bi samom sebi opalio šamar! „Vaše veliko ime..."

Pošto se malo pribrao, nastavio je:

— Nemate sreće, Dok. Ne možete me izazvati. Suviše sam iskusan da bih dozvolio da me tako prevejani lisac izazove na ulici. Ne u mraku, Dok Holidej! Mora da bude dan. Svetao dan i svi stanovnici Tombstona na ulici. Tada ću vas oboriti jednim jedinim metkom i sručiti u prašinu. Tako da stigneš tamo gde i pripadaš, pod zemlju, da te crvi jedu!

Holidej se tiho nasmeja.

— Vi ste neosporno rečit čovek, Ringo. Velika je šteta što revolverom ni upola tako dobro ne baratate kao jezikom.

Ringo se naglo okrete. Levica mu pođe prema dršci kolta. Trebalo je da to bude iznenadni napad.

Dok Holidej munjevito zamahnu desnom nogom i pogodi revolveraša u ruku, u kojoj je držao revolver.

Ponovo je Džoni Ringo izgubio rundu. Deringer, koji mu je dala Laura Higins, ležao je sada u uličnoj prašini.

— Lepa stvarčica, ovaj deringer — reče Holidej mirno. — Samo treba umeti rukovati njim.

Džoni Ringo je kipteo od besa. Oborio je glavu i ustremio se napred. Veštim skokom Holidej izmače u stranu i revolveraš tresnu glavom o vrata Kešmen pansiona. Ošamućen, sručio se na kolena. Odmah zatim začuše se koraci u hodniku i vrata se otvoriše. Bio je to stari domar. Odmah je prepoznao Holideja.

— Vi? — onda je ugledao čoveka na kolenima. — Šta je sa njim?

— Ništa značajno. Ima glavobolju — uzvrati Holidej i zgazi opušak.

Revolveraš se lagano uspravljao. Noge ga baš nisu čvrsto držale.

— Sad bar znam zašto nekim ljudima služi glava — rekao je kockar ironično.

Ringo procedi psovku kroz zube i otetura se dalje.

☆

U unutrašnjosti pansiona nije išlo sve baš tako glatko.

— Sviling? — odjeknulo je iza leđa razbojnika, koji se već nalazio

ispred vrata sobice. Lupež se odmah okrete. Užasan pogodak u bradu baci ga na pod.

Onda je pritrčao Spens. Vajat Erp, koji je u mračnom hodniku stajao zaklonjen iza jednog stuba i čekao, ugledao je pri bledoj svetlosti, koja je dopirala kroz dvorišna vrata, razbojnika kako dolazi. Odmah se bacio u stranu. Odjeknula su dva revolverska hica. To je Poni Dil pucao.

Čovek iz Misurija, koji mu se prišunjao s leđa, udari ga svom žestinom drškom svog teškog bantlajn revolvera po glavi. Odmah je počeo da puca i Sirli Bil. Frenk Stilvel pritrča prozoru i naglo povuče zavesu.

Kleborn, koji je stajao zaklonjen iza bačve, ispali metak u slabo osvetljenu sobu.

— Bil Kleborn, veoma loše stojiš — čuo se sa vrata maršalov glas, a odmah za tim nekoliko metaka ispaljenih jedan za drugim, odvaljivali su komade drveta sa bačve. — Veoma loše stojiš tamo, Kleborn!

Razbojnik se okrete i potrča prema izlazu. Na kapiji je iznenada ugledao čoveka.

— Holidej! — uzviknuo je iz sveg glasa.

— Izdaja! — vikao je Frenk Stilvel. — Neko nas je izdao.

Vajat Erp se nasmeja glasno, a onda se izmače s vrata. Trenutak kasnije u okvir se zario Stilvelov nož. Vajat se zaklonio velikim jastukom i doviknuo:

— Šta sad, Stilvel?

Bacač noža prosikta.

— Sabiću te u zemlju! Udaviću te! Sada ću sam dokazati da sam bolji od...

— Zaveži! — naredi mu maršal. — Ovde ima ljudi, koji su dali svoje teško zarađene dolare da mogu na miru da spavaju.

Zaslepljen od gneva, Stilvel potrča napred. Natrčao je pravo na Vajatovu ispruženu pesnicu i srušio se na leđa.

Sirli Bil je ćutao pritajen, jer je verovao da još nije otkriven.

— Ustaj, Sirli Bil! Nepotrebno prljaš pantalone.

Neobuzdani čovek divlje opsova.

— Neka te satana odnese! Mene se nećeš dočepati!

Na to Vajat Erp skoči u krug svetlosti, koja je dopirala kroz prozor.

— Ruke u vis, Sirli Bil!

Gorila od čoveka nije imao nikakvih šansi, pa ipak, ustremio se napred, promašio maršala i pao, ponesen silinom sopstvenog zamaha.

Sada se Sviling pojavio na dvorišnoj kapiji. Imao je kolt u ruci. Odjeknula su dva pucnja jedan za drugim i Sviling je počeo da urla, kao ranjena zver. Bio je pogođen u zglob desne ruke.

— Bez muzike, Sviling — upozorio ga je maršal. — Budi srećan što si uopšte živ i ruke u vis!

Bili Kleborn je drhtao celim telom. Čuo je na svoje ogromno iznenađenje kako maršal govori:

— Čekaću tačno pet sekundi. Ako posle tog vremena budem nekog od vas video u dvorištu, ili u kući, biće zlo po njega.

Razbojnici se razbežaše kao pacovi. Nije potrajalo ni punih pet sekundi, a svi su već bili na ulici.

☆

Vajat je stajao sa svojom braćom u pomoćnoj prostoriji maršalske kancelarije.

Virgil je zario zube u donju usnu.

— Veoma mi je žao što to moram da kažem, Vajat, ali ja sam svega sit. Svega mi je dosta. Ovo prokleto banditsko gnezdo nikako da se smiri. Vlada ne može da nam pomogne. Čak neće da nam pomognu ni stanovnici Tombstona. Zašto da uvek zbog ovog prokletog šljama stavljamo glavu u torbu?

Čuli su da je neko ušao u kancelariju. Vajat otvori vrata, koja su vodila u pomoćnu prostoriju i ugleda neku ženu kako ulazi.

— Da, gospođo?

Žena stade na sred kancelarije.

— Mister Erp?

— Da, ja sam Vajat Erp. Možda biste želeli da govorite sa mojim bratom Virgilom?

— Ne, maršale. Meni je potpuno svejedno kome ću govoriti. Važno je jedino da govorim nekom od Erpovih. Moje ime je Gotron. Linda Gotron. Muž mi je teško bolestan i leži kod kuće. On mi je rekao da dođem do vas. Treba da vam kažem da je on smrtno bolestan i veruje, da će umreti, ali...

Prekinula je da govori, jer je briznula u plač. Kada se smirila, nastavila je.

— Rekao mi je da vam poručim da veoma voli Tombston i da se ovde dobro osećao, zato što ste vi tu.

Braća Erp se pogledaše zbunjeno.

— Da, to mi je rekao. Rekao mi je da vam kažem da treba da znate da bi odavno sve napustio da nije znao da ćete se vi boriti za zakon i pravičnost...

Morgan prinese ženi stolicu. Često prekidajući govor plačem, žena je nastavila:

— Moj muž je pre četiri godine teško ranjen jedne noći u savani. Vraćao se iz Hejdrika, gde je prodavao korpe. Ležao je na zemlji teško ranjen i već mislio da mu je otkucao samrtni čas, kada mu jedan čovek priđe i reče sikćući: „Samo jednu reč Erpovima, a onda ćemo ti likvidirati celu porodicu".

Braća Erp su stajala uz ženu. Virgil upita žustro.

— I ko je to bio? Da li ga je vaš muž prepoznao?

— Da, ali ne može da govori, jer se nalazi pod pretnjom da će ga ubiti i to ne samo njega, nego i celu porodicu.

— Vi stanujete dole, kod rudarskog naselja, gospođo?

— Da.

Virgil klimnu glavom.

— Poznajem ja i vašu decu i vašeg muža.

Vajat dade bratu znak, a onda reče:

— Hajdemo, gospođo. Mi ćemo posetiti vašeg muža.

— Ne — branila se uplašena žena. — Za ime božje, oni će nas sve poubijati.

— Na to nemojte ni pomišljati, gospođo. Razbojnici imaju druge brige, pa ne mogu jednu jedinu malu kuću četiri godine da drže na oku. Da su baš toliko strahovali od vašeg muža, odavno bi ga već likvidirali. Uveravam vas da ga ne smatraju naročito važnim.

Žena odmahnu glavom.

— Trebalo je da ga ne poslušam, da ostanem kod kuće. Ali, šta sam mogla, toliko me je molio...

Vajat je uhvati za mišicu. Učinio je to blago, zaštitnički.

— Zaista nemate razloga da se bojite, gospođo.

Lari Gotron je ležao u postelji bleda lica. Kada je u njegovu sobu stupila žena sa dvojicom čuvara zakona, oči mu lako zasvetlucaše.

— Oni su došli. Došli su kod mene. Kod bednog korpara...

Vajat Erp je posmatrao bolesnika sažaljivo.

— Moram da vam zahvalim — govorio je Gotron isprekidano. — Vi ste mi doneli mir. Samo vi. Bilo je to ime Erp, koje me je održalo. Na žalost, sada je došao kraj. Meni, uostalom i nije žao. — Pokušao je da se osmehne. — Žao mi je zbog žene i dece. Ona više nije tako mlada.

Vajat nabra obrve.

— Gde ste ranjeni?

— Ovde gore — pokazao je rukom u pravcu lica. — Nisam mogao da se oporavim četiri godine.

Maršal iz Dodž Sitija se naže nad ranjenika.

Prokletstvo, taj čovek je bio veoma iscrpljen, ali nipošto nije izgledao kao samrtnik!

— Zbog čega niste nikada otišli do doktora Haligera, ili doktora O'Kifa?

Gotron se tužno osmehnu.

— Da sam i krenuo, ne bi daleko stigao. Oni svuda vrebaju, ti Klantonovi.

Vajat odmahnu glavom.

— Ne više, mister Gotron. Već odavno ne.

Bolesnik se, uzdišući, malo uspravi na uzglavlju.

— Ne? Ja sam Fina video juče uveče. Stajao je ispod mog prozora i piljio u mene svojim ledenim, zločinačkim očima.

— On vas je ranio pre četiri godine — reče čovek iz Misurija hitro.

— Da, on — odgovori Gotron, nesvestan da je otkrio ono što je godinama brižljivo čuvao za sebe. Ono što je bojažljivo čuvao kao najstrašniju tajnu. — Taj nitkov! Oni su još uvek ovde, ja znam. Moj sused me obavestio o užasnom obračunu u O. K. koralu. Znam i to da je Bili mrtav, kao i braća Mek Loveri. Znam i da Ajk nije ono što je bio. Ipak, oni su još uvek tu. Fin je još uvek živ i ubilački raspoložen.

Da li je nesrećnik već bio u bunilu? Vajat pogleda svog brata, a onda upita:

— Imate li nešto protiv da dovedemo lekara? Lekara, koji se prilično razume u povređene vilice.

Bolesnik se ponovo tužno osmehnu.

— Takav lekar ne postoji ovde, maršale.

— Ne brinite. Vratiću se za četvrt sata. Moj brat će ostati uz vas.

Vajat napusti skromnu kućicu bolesnog korpara i otrča do ulice Alen.

Maršalska kancelarija je bila osvetljena, ali prazna.

— Morgan!

Najmlađeg od braće Erp nigde nije bilo. Vajat zatvori vrata i po-

trča prema „Kristal palasu". Jednim pogledom preleteo je po lokalu. Za zelenim stolom u jednom uglu, sedeo je kockar. Nosio je elegantno crno odelo, belu košulju sa rišević̃a i kao otrov zeleni prsluk, ukrašen vezom. Igra je bila u punom jeku. Iznenada je primetio maršala, uhvatio njegov pogled. Spustio je odmah karte na sto, izvinio se svojim partnerima i ustao. Bez žurbe je prišao maršalu.

— Vi mene tražite?

— Da, ima jedan ranjenik. Povređen je u vilicu. Tu ranu vuče već četiri godine...

Holidej klimnu glavom.

— Odmah ću poći. Samo treba da svratim u hotel po torbu.

Stupili su na trem: Vajat desno, kockar levo. Samo što su pustili krila pomičnih vrata, zazviždaše dva metka. Zrna su se zarila u vrata. Zatim se oglasiše još dva hica. Jedan je prodro u lokal i razbio lampu, a drugi se odbio o metalnu šarku vrata. Oba prijatelja su već ležala na zemlji i pucala. Usijano olovo letelo je u mrak.

Negde sa suprotne strane ulice začu se bolni jauk, a onda još jedan. Vajat podskoči, natrag u lokal, a kockar ostade da leži kraj vrata. Čovek iz Misurija ga uhvati za nogu i poče da vuče unutra.

— Ti lupeži mogu da vas vide i na zemlji.

— Ne verujem.

— Zašto ne?

— Zato što više ne mogu da vide.

Holidej ustade i mirno pođe prema sredini ulice. Odmahujući glavom, maršal pođe za njim. Usput je skinuo jedan od dva fenjera, koji su visili ispred vrata. Na suprotnoj strani ulice, pored trema, ležao je Hank Sviling, lica zarivenog u prašinu. Nije bio mrtav. Još ne.

Nedaleko od stepenica trema zgrčen je ležao Poni Dil. I on je još bio živ. Obraz mu je bio krvav.

Holidej se posle nekoliko trenutaka uspravi.

— Ovaj lepi grad ima, kao što vidite, i drugu stranu.

Vajat Erp pokupi razbojnicima oružje i zadenu ga za svoj opasač.

— Hajdemo, Dok.

I ovaj podmukli napad iz zasede, nije uspeo.

Idući sa kockarem prema „Arizona" hotelu, Vajat nesvesno zastade ispred maršalske kancelarije.

— Prokletstvo, gde li je Morgan?

Kancelarija je bila još uvek osvetljena, ali najmlađeg Erpa još uvek nije bilo.

Kada se vratio na ulicu, kockar ga je upitao:

— Hoćemo li prvo njega da potražimo?

Čovek iz Misurija odmahnu glavom.

— Ne, idemo prvo kod Gotrona.

Dok Holidej je posle maršala stupio u malu, loše osvetljenu sobu ikorpara Gotrona. Kada ga je bolesnik poznao, lako je pobledeo.

— Dok Holidej! Njega ste doveli, maršale!

Vajat potvrdi.

— Da, on će vam pregledati ranu.

Nekadašnji zubni lekar iz Bostona krajnje brižljivo pregledao je

ranu siromašnog korpara. Skidajući zavoj, odmahivao je glavom.

Trgovčeva žena je posmatrala svaki Holidejev pokret s mešavinom nade i očajanja.

Očistio je staru ranu i ponovo je previo. Uspravio se i sreo maršalov pogled.

Prekasno!

Ovu presudu je Vajat pročitao u očima svog prijatelja.

„Biće to užasan kraj", dobovalo je u Holidejevoj glavi. „Lagano će umirati, a niko neće moći da mu pomogne. Užasan strah od Klantonovih sprečio je ovog nesrećnika da potraži pomoć lekara. Četiri duge, mučne godine vukao je tu ranu, a sada je bilo prekasno". Holidej je stajao pored kreveta, a Vajat kod nogu ranjenika.

Odjeknuo je pucanj. Prozorsko okno razbilo se u hiljade komada. Vajat Erp i kočkar bili su nepovređeni i odmah su se bacili na pod. Žena je izbezumljeno gledala prema postelji. Njen muž koji je do tada sedeo, poduprt jastucima, lagano je kliznuo na stranu.

Holidej ustade sa zemlje. Ne obazirući se na to što mu se prozor nalazi iza leđa, pogledao je Gotrona, čije lice je sada dobilo boju kreča, a sa desne strane tekao tanak mlaz krvi.

Kočkar se okrenuo i potrčao napolje.

Virgil potrča odmah za njim.

Vajat pogleda gospođu Gotron. Stajala je tu, kao okamenjena, posmatrajući muža.

— On je pogođen, ponovo pogođen! Mrtav, on je mrtav!

Njeni očajnički krici razlegali su se kroz noć.

Vajat Erp izađe iz kuće oborene glave. Negde u susedstvu čuli su se užurbani koraci i otvaranje vrata. Vajat se obazre. Desno se nalazio razbijeni prozor. Išao je dalje u polukrug, prema sledećoj kući, duž njene fasade, a onda iznenada zastao i sagao se.

Ugledao je nešto na svetlom pesku.

Svako bi se mogao pri ovoj oskudnoj svetlosti zvezda prevariti, misleći da je mali kamen, međutim, bila je to čaura.

☆

Kada se čovek iz Misurija ponovo vratio u kancelariju, lampa je još uvek gorela, a Morgana nije bilo.

Dok Holidej je posmatrao lice svog prijatelja.

— Brinete za Morga?

— Aha!

— U redu, tražimo ga onda zajedno.

Deset minuta kasnije našli su ga pozadi, u štali. Kupao se u znoju, pokušavajući da svom kulašu izvuče trn iz noge.

— Helo, Vajat! Hteo sam do Blikerovog ranča, ali nisam mogao da kremen, jer je ova raga negde uspela da se ubode. Hej, evo i Doka! Možda ćete vi to moći bolje. Ja nikako ne mogu da izvučem trn. Izgleda da sam ga čak i slomio.

Dok je Hodije bio zabavljen izvlačenjem trna i Virgil je stigao. Pošto je čuo razgovor svoje braće, upitao je:

— Kuda si to hteo, Morg?

— Do Blikerovog ranča.

— A zašto tamo?

— Jedan od momaka je bio ovde. Otkrili su rupu u ogradi, a jedan prozor na štali je razbijen...

Virg značajno pogleda Vajata.

— To je veoma zanimljivo. Morg, naravno, nije mogao da zna, da Blikerov ranč više ne postoji. I ja sam to tek nedavno saznao. Džef Bliker se sa svojom porodicom preselio u Novi Meksiko. Nije više ovde mogao da opstane.

Vajat je ćutke trljao bradu. Posle nekoliko trenutaka rekao je zabrinuto.

— Prokletstvo, tome nikad nema kraja! Naši prijatelji nam ne daju da uhvatimo vazduh. Malo pre, kad smo Dok i ja izlazili iz „Kristal palasa" pucali su na nas.

— Šta? — Virgil steže pesnice. — To su Klantonovi!

Vajat je energično odmahnuo glavom.

— Ne više Klantonovi, Virgil. Večeras sam video Ajka. Bio je dole, kod rudarskog naselja. Dobro sam ga pogledao. On je gotov. On sigurno ne vodi bandu.

— Ja mu ne verujem.

Dok Holidej je takođe odmahivao glavom.

— Ne, Virg, u zabludi ste. I ja sam ga takođe posmatrao kada su se razbojnici šunjali oko pansiona Neli Kešmen. Stajao je na suprotnoj strani ulice i pokušavao da zaustavi Džonija Ringa.

— Ringo? Šta je on tamo tražio?

— Verovatno je i on hteo da uzme učešća u igri mačke i miša. Od Ringa se svemu može nadati.

☆

Frenk Stilvel je loše obavio svoj posao. Uprkos tome, bandi su prilazili novi članovi. Očigledno da Sirli Bil, Pit Spens, Poni Dil, Hank Sviling, Bili Kleborn i Indijan Čarli nisu bili dovoljno jaki.

U „Arizona" hotelu je još uvek stanovao Džoni Ringo. On je takođe predstavljao pretnju, i ako u drugom planu. Konačno i on je imao isti cilj, kao i novo okupljena banda.

Posle neuspelog napada na Vajata Erpa u pansionu Neli Kešmen, u grad su došla dva čoveka. Nesumnjivo da bi za Tombston bilo daleko bolje da su ostali tamo, gde su do tada bili.

Jedan od njih je bio srednjeg rasta, upalog, bolesnog lica i lukavih očiju. U Tombstonu su ga svi poznavali. Bio je to nekadašnji rudar Džef Frengat. Loš momak, koji je nekoliko godina proveo u zatvoru u Preskotu i Feniksu zbog tuča.

Čovek do njega mogao je imati blizu pedeset godina. Bio je visok, mršav, mračnog lica. Najupadljiviji na njemu bio je ožiljak, koji mu se protezao od usne do desnog oka. Nosio je šešir, na način, na koji to kvekeri čine, a umesto kolta, imao je pušku. Cela pokrajina Kočiz poznavala ga je već godinama.

Džoe Kreker! Otpadnik, koji je imao više zlodela na savesti od bilo koga. Čak ni Ajk Klanton nije hteo da ga primi u bandu u svoje vreme. I više od toga: Klantonovi su mu nedvosmisleno stavili do zna-

nja da ne žele da ga vide u pokrajini Kočiz.

Sada, kada je moć velikog vođe bande bila uništena, ovaj kojot u čovečijem obličju ponovo se pojavio iz svoje rupe. Kako bi njegove pozicije odmah bile jače, udružio se sa Frengatom.

Kada su dva razbojnika projahala pored maršalske kancelarije, Vajat nabra čelo.

— U Tombstonu se opet nešto kuva.

Morgan uze vinčesterku iz ormana i napuni je.

— Hej, zar ono nije Kreker?

Virgil potvrdi.

— Na žalost, jeste.

— Čoveče, pa njega ću odmah oterati!

Vajat ga zadrža.

— Na to nemamo prava.

Virgil promrsi u bradu:

— Mi ni na šta nemamo pravo. To jest, jedino pravo, koje nam pripada je da stalno stavljamo glavu u torbu.

— Neka đavo nosi ovaj grad! — reče Morgan i lupi kundakom vinčesterke o pod. — Trebalo je da ostanem u Santa Feu. No, bilo je potrebno da onda prihvatim ovaj posao. Sada je Virg opet u škripcu. A Dok Holidej nije bez razloga poslao Vajatu telegram.

U to se otvoriše vrata kancelarije i uđe Virgilova žena. Počela je još sa vrata, ne pozdravivši Morgana i Vajata.

— Virg, ja znam šta se u gradu kuva. Znam da su se Klantonovi opet okupili. Malo pre sam videla Krekera i Frengata. Reći ću ti nešto: treba da vratiš zvezdu.

— Ali, Dora, ja...

— Ne prekidaj me. Ti imaš dvoje dece. Ja sam pretrpela smrtni strah kada je došlo do obračuna u O. K. koralu. Tako nešto neću moći još jednom da preživim. Nedeljama sam ležala polumrtva i nisam mogla da se brinem o deci. Gotovo je, Virg. Moraš da vratiš zvezdu. Napiši pismo vladi da sve ovo prevazilazi tvoje snage, čak uprkos činjenici što tvoj brat Vajat ovde dobrovoljno gubi vreme. Umesto toga bi, naime, negde, na drugoj strani, mogao da zaradi lepe pare, zahvaljujući svom velikom imenu. I sa Morganom je ista stvar. On je suviše mlad za sve ovo. Šta hoćeš s tom puškom, momče? Ostavi je. Prepusti to svom bratu Vajatu, koji se u to bolje razume, stariji je i tvrđi. Osim toga, lupeži ga se daleko više boje od tebe i Virga.

— Dora! — Virgil Erp je pocrveneo od gneva. — Molim te da sada ideš kući. Večeras ćemo o svemu porazgovarati.

— Ne, mi ćemo sad, ovde, govoriti o svemu. Ovde, pred tvojom braćom.

Vajat pođe prema vratima.

— Ostani ovde! — dobaci mu žena.

Čovek iz Misurija okrete glavu.

— Šta ti zapravo hoćeš? Da od svoga muža napraviš kukavicu? On nije primio zvezdu zato da bi je vraćao, zbog svoje plašljive žene. Slažem se, ovde ima nevolja, ali gde ih nema?

— Baš ti hvala na toj vrsti nevolja, Vajat Erp. Sve druge nevolje bih pre prihvatila. Na šta će sve ovo izaći? Pre četiri meseca je

bio Ajk Klanton. Danas su njegovi sledbenici. Ajk Klanton je bar bio otvoren borac, a šta je sa Sirlijom Bilom, Frenkom Stilvelom, Pitom Spensom i svim ostalim šljamom, koji se već nedeljama motaju po gradu? Ne znam ko ih je sve sakupio. Ali, znam da hoće borbu, novu borbu protiv vas!

— Može biti, uzvrati Morgan, ali oni će se boriti protiv svakog čoveka, koji nosi zvezdu.

— Bore li se protiv Džonija Behana?

Sva tri brata se kao po dogovoru prezrivo osmehnuše. Virgil Erp uhvati svoju uzbuđenu ženu za ruku.

— Dora, molim te, idi kući. Govorićemo o svemu.

— Šta je sa Džonijem Behanom? — Dora je bila uporna.

Odgovorio joj je Vajat:

— Džoni Behan je lutka od slame, Dora. Ti to isto tako dobro znaš kao i ja. Kada bi samo on ovde zastupao zakon, Tombston bi za mesec dana postao najgore razbojničko gnezdo na Zapadu.

— To i jeste u svakom slučaju.

— Još ne. Ali kad odemo, biće to sasvim sigurno.

— Vi ćete borbu, koju ponovo nameravate da prihvatite, teško platiti. U O. K. koralu vas je samo čudo spaslo. Međutim, oni vas neće ponovo saterati u uzani koral. Pucaće na vas iz zasede. Znam to pouzdano. A tada niko neće stajati uz vas. Niko! U redu, zaboravila sam Doka Holideja. To je jedan jedini čovek, koji nije čak ni šerif. On je jedini, koji hoće da pomogne braći Erp da brane i čuvaju zakon. Vajat, ja znam da tebe tvoja braća obožavaju...

— Ali, to je besmislica, Dora — negodovao je Virgil.

— Ne, nije besmislica. Vajat, ti možeš da utičeš na njih. Pusti ih da nekud odu. Možda u Kaliforniju. Ovde nikada nećemo naći mir. Neka se malo i drugi šerifi nose sa razbojnicima u ovom paklenom gradu. Smem da se kladim da bi guverner i te kako dugo morao da traži ljude koji bi prihvatili vaše zvezde.

— Sada si sama rekla! — uzviknuo je Vajat oštro. — Tačno je! Ljudi bi govorili: ako su Erpovi odustali, onda mi ni ludi nećemo u njihove prazne kancelarije. I šta misliš, kakve bi posledice to imalo? Ljudi, koji se sada muvaju i ispale tek po neki metak iz zasede, otvoreno bi zagospodarili gradom i počeli da ga tiranišu. Zakon, koji smo koliko-toliko učvrstili, nestao bi kao rukom odnesen, a ljudi u pokrajini Kočiz bi živeli u strahu i nesigurnosti, čekajući dugi niz godina slobodu.

— Šta vas se sve to tiče? — pitala je žena. — Pa, vi morate svoje živote da stavljate na kocku nizašta!

— Nizašta? — Vajat je pogleda ozbiljno. — Mi smo ti već rekli za šta se ovde borimo, Dora. Ako je to za tebe „nizašta", onda nemamo o čemu više da razgovaramo.

— Pustite Doka Holideja da se bori, ako baš hoće. On nema šta da izgubi. Njemu i nije stalo do života. Ovde je samo zbog toga da bi mogao da se bori i da na nekog uperi svoj revolver...

— Dora! — uzviknuo je Virgil. — Dora, sada ćeš da ućutiš! Dok Holidej je onda, u groznici, okupan u znoju, ustao iz bolesničke postelje da pođe sa nama.

— Zbog Vajata je možda pošao, ali ne zbog tebe! — vrisnula je žena histerično.

— Ućuti! Ostaje činjenica da je pošao sa nama. Da nije krenuo, Frenk Mek Loveri bi me ustrelio. Vajat i Morgan mogu da ti to potvrde. Osim toga, to stoji i u zapisniku. I Bili Klanton bi me možda ustrelio da nije Holidej bio tu. Tako, a sada idi kući. Ti si žena maršala iz Tombstona i to ćeš i ostati. I ako je suđeno da u ovoj borbi padnem, ovaj razgovor u svakom slučaju neće ništa promeniti — ja ostajem!

Žena pogleda Vajata, Morgana, a onda se okrete i istrča napolje.

U kancelariji je neko vreme vladala tišina, a onda je najmlađi Erp rekao:

— Žao mi je nje.

— I meni takođe — složi se Vajat.

— Ne, ne treba da je žalite. Ona je jednostavno u zabludi i ja ću je već urazumiti — uveravao ih je Virgil. — Mi ćemo ovde ostati i boriti se, kao što nam je, uostalom, i dužnost.

— Za četrdeset dolara mesečno — čulo se sa dvorišnih vrata. Uvek podrugljiv Dok Holidej uđe u maršalsku kancelariju.

Ozbiljna lica, Vajat se obrati Virgilu:

— Slušaj, Virg. Sve zavisi od tebe. Ti si ovde postavljen za maršala. Ako ti odustaješ, Morg i ja nemamo ovde šta više da tražimo.

— Ja ostajem.

— Treba da razmisliš. Bar do sutra. Mi ovde ne moramo da ostanemo. Ako je tvoja žena nesrećna, i ti zbog toga imaš neprilike, Morgan i ja ćemo otići. U svakom slučaju, posle tebe. Kada tvoja kola budu napustila grad, zaključaću kancelariju i ključeve baciti Džonu Behanu pred noge.

Virgil je pobledeo kao kreč.

— Pa da odmah ovde nastane pakao, je li? Ako Behan samo šušne, obesiće ga o prvo drvo. Džona Kluma i svakoga ko se bude borio za pravdu i zakon, odmah će ubiti. Sledbenici Ajka Klantona će napraviti ovde razbojničko gnezdo. Ne, Vajat, ja ostajem. Vi ne morate. I onako ovde ne dobijate ni jedan cent.

— Šta to? — upita Holidej iznenađeno. — Vi ne možete Vajatu ni Morganu ništa da date? Nećete mi valjda reći da sve ovo vreme besplatno jurite unaokolo. Da za sve vreme ove borbe niste od države dobili ni cent?

— Ja sam još pre pola godine nagovestio, a pre četiri meseca i potvrdio da sam uzeo pomoćnika. To jest, od kako je Morg ovde. Međutim, odgovor nije došao. Dobio sam istina pisma u kojima je bilo puno reči ohrabrenja i puno lepih želja za uspešno razbijanje Klantonove bande, ali...

Holidej je bio krajnje iznenađen.

— E, ovo je prešlo svaku meru! To je nemoguće! Vi ne dobijate platu kada ste van Dodža! Mislio sam da ovde primate bar platu pomoć-

nika. Prokletstvo, sada je meni puklo pred očima zašto ste otkazali sobu u „Arizona" hotelu i prešli kod Neli Kešmen. On nema novaca!

Vajat se branio.

— Ja sam nešto prištedeo, Dok. Prošle zime, gore u brdima.

— Da, da, tamo gde ste se ubijali, radeći sa drvosečama, a onda sav novac iz Denvera poslali svojoj majci. Pa bio sam prisutan.

Virgil razrogači oči.

— Vajat, ti si mi rekao da imaš dovoljno novaca. U svakom slučaju dovoljno za život.

Morgan promrsi.

— Uz sve to i meni uvek da po neki cent. Tri puta mi je čak poslao po nešto.

— Sad prestanite već jednom! Moja je stvar kako stojim sa novcem.

— Ne baš, sasvim — bunio se Virgil. — Mislim, naime, kad ovde radiš i ovde trošiš vreme. Znam veoma dobro da su ti do sada nudili mesto u Santa Feu. Čak su te molili da prihvatiš mesto oblasnog šerifa. Znam da stalno dobijaš ponude iz Čejena, Dalasa i drugih gradova. U Dodžu primaš osamdeset dolara mesečno, a sada se ovde mučiš sa svojom skromnom uštedevinom i još šalješ novac majci.

Maršal iz Dodž Sitija ljutito prostreli Holideja pogledom. U stvari, prvi put se naljutio na njega.

— Nekad odigram po koju partiju. Holidej me je naučio. Nešto sam zaradio i na pokeru. Evo, na primer, danas me je Fred Harper pozvao na partiju pokera.

Virgil udari čizmom o pod.

— Hvala, Dok! Baš je dobro što ste mi to rekli. I ja sam s vremena na vreme poslao majci po neki dolar. Vajat više ne može da joj šalje, jer ovde ništa ne dobija. Uz to, ne mogu a da ne mislim da bi na drugom mestu zaradio dvostruko više od mene ovde.

— Možda je to trebalo da kažete Dori — reče Holidej i izađe.

Ostalo je kako je i bilo. Samo je Dok Holidej napisao jedno pismo guverneru i uveče ga doneo Virgilu da ga potpiše.

— Ako vaša braća budu morala i dalje ovde da rade, a da ne dobiju ni cent, onda sam i ja za to da odustanu.

U maršalsku kancelariju Tombstona stigao je telegram dan pre nego što su braća Erp doživela sledeći napad.

Guverner je objasnio da nije bio dovoljno upoznat sa prilikama i ponudio Vajatu mesto saveznog maršala za čitavu Arizonu.

Vajat odmahnu glavom.

— Ne, hvala.

— Razmisli o novcu koji ovaj posao donosi — opomenuo ga je Morgan.

Međutim, čovek iz Misurija je ostao pri svojoj odluci.

— Ne, ne bih želeo večno da se vezujem za Arizonu. Vratiću se u Kanzas, ili već nekud otići.

— Razmisli — molio ga je Morgan. — Promisli bar jedan, ili dva dana.

— U redu, u redu!

— Možda bi me onda mogao postaviti za svog pomoćnika, a Virg, koji je ovde već godinama maršal grada Tombstona, može da dobije bolji posao, ako si ti maršal Arizone.

Vajat, koji je već bio odlučio da odbije, reče, izvlačeći se:

— U redu, Morg, razmisliću još dan, dva...

☆

O Krekeru je tog dana govorio ceo Tombston. Porazbijao je u Vilerovom lokalu sva okna i ogledalo nad šankom, kada ga je vlasnik po peti put upitao da on nije možda Perkins.

Kada je Virgil stigao, razbojnici su se razbežali. Predveče su tri brata Erp krstarila gradom. Vajat je rekao:

— Mislim da ćemo sve uspeti mirno da uredimo, ako uspemo da prinudimo Krekera, Stilvela, Spensa i Sirlija Bila da napuste Tombston...

Razbojnici su se raštrkali po gradu.

Frenk Stilvel i Pit Spens su motrili na Morgana dok je obilazio grad. Obilazio je onaj deo Tombstona, gde se nalazi rudarsko naselje, prilično osvetljeno. I tu, gde su oni stajali, bilo je i svetla i dosta ljudi. Prema tome, bilo je isključeno da ga ovde napadnu, a da ne budu primećeni. Jasno, naslednicima Ajka Klantona nije ni na kraj pameti padalo da ga napadnu otvoreno. Trebalo je da to bude napad iz zasede.

Kada im se Morgan za trenutak izgubio iz vida, Spens i Stilvel su napustili svoje mesto ispred „Gringo" saluna, jedne od rudarskih krčmi. Prešli su na suprotnu stranu ulice i uputili se prema rudarskim kućicama. Na uglu jedne kuće zastali su kao ukopani. Naspram osvetljenog prozora, ugledali su čoveka. Zastao im je dah. Bio je to visok, tamnoput čovek tvrda lica, odeven kao kauboj, sa dva revolvera u opasaču i ruku podbočenih o bedra. Na prvi pogled neko bi ga mogao zameniti sa Ajkom Klantonom. Međutim, veoma je ličio i na ubijenog Bilija Klantona. Stilvel je već hteo da poviče: Bill! A onda je samom sebi stavio ruku na usta.

— Fin Klanton — promrsi Pit Spens.

Srednji brat Klanton netremice je piljio u kuću.

Frenk Stilvel je bio uzbuđen.

— Fin Klanton! Gospode, on je slika i prilika velikog Ajka! On će biti naš novi vođa.

Svi su oni, već danima bili svesni toga da su samo gomila divljih ljudi, da su obezglavljeni, da nisu u stanju ništa da sprovedu.

Fin Klanton — to je bio njihov čovek! Obojica su odmah prišla nekadašnjem goniču i suvlasniku polusrušenog ranča.

Primetio ih je u poslednjem trenutku i naglo se okrenuo sa koltom u ruci.

Stojeći tako, uperenog oružja i užarenih očiju, bio je pravi Klanton. Dvojici razbojnika nikada nije više ličio na svog brata Ajka, nego u ovom trenutku.

— To smo mi, Fin. Frenk i Pit.

— Šta hoćete? — promrsio je Fin.

Pit je odmah primetio da je pripit.

— Moramo da govorimo s tobom.

— Sa mnom? Zbog čega?

— Ne ovde — reče Spens odsečno.

Fin baci još jedan pogled kroz prozor, a onda pođe sa dvojicom lupeža.

Kad su stigli kod Flanagana, kod koga su se sada svi smestili, posle džumbusa, koji je Kreker napravio kod Vilera, svi nesvesno poustajaše sa stolica, kada je Fin stupio u lokal.

Uz teatralan pokret rukom, Frenk Stilvel doviknu:

— Momci, ovo je naš novi gazda!

Svi su burno odobravali, a onda počeli da piju. U tom je Fin doista bio vođa.

Razbojnici nisu imali jasnu predstavu, naime, bili su još uvek zaslepljeni slikom o idealnom vođi. Predstavi, koju su imali, odgovarao je samo Ajk, koji je sada „sišao s uma".

Fin nije bio za vođu.

Kada se ujutru probudio, još uvek dobro pripit, sedeo je podbočen za stolom i plakao kao dete.

— Ostavite me na miru! Ja sam ga ubio samo zato što...

Prekinuo je u pola reči, pogledao ljude oko sebe, kao da su utvare, a onda iznenada skočio i otrčao posrćući.

Klantonovi su bili uništeni.

Ajk je bio mrtav, iako je kao duh još uvek sedeo na svom ranču. Bili je ležao pod zemljom, a Fin je bio neizlečiva pijanica, koga je osim toga mučilo i neko priviđenje.

Ne, nije bilo priviđenje. Ono što ga je mučilo, bila je smrt trgovca korpama. Fin Klanton je učinio ono, što je već godinama činio. Odjahao je daleko, tamo gde ga niko ne poznaje. Kockao se i povremeno radio kao kauboj. Tako je zarađivao koliko mu je bilo potrebno. Sav novac, koji je zaradio, utrošio je na viski. Sa trideset godina, jetra mu je već obolela.

☆

Ovaj zlokobni dan još nije bio završen.

Džoni Ringo je odlučio da ovaj dan bude dan njegovog trijumfa.

Gotovo neshvatljiv bio je broj ljudi, kojima je bio cilj propast braće Erp.

Revolveraš Džoni Ringo je hteo samo jednu stvar: da za svoj račun, a s novcem Laure Higins, i sa čovekom iz zasede, sredi račune sa svojim neprijateljem Holidejem.

Satima je u svojoj sobi razgovarao sa kosookim kreolcem Halom Overonom. Ponavljali su bezbroj puta plan o napadu na kockara.

— Ne možeš da promašiš, Hal. Samo treba da budeš brz. Kada pođem rukom prema koltu, ti pucaš. Treba kasnije da izgleda tako da ga je prvi metak pogodio spreda, a drugi pri okretu. Sasvim legalno. Biće ispaljena samo dva metka...

Kreolac je shvatio.

Zakleo se da će biti brži nego ikad do sada u svom životu i za polovinu nagrade.

Posle žučne rasprave, koju su

imali sa Laurom Higins, Ringo je uspeo da je ubedi da on podnese polovinu troškova.

Najmljeni strelac iz zasede je dobio svoj novac i čak bio dovoljno drzak da ga uloži u Vestern banku.

Kada je napuštao zgradu banke, noge mu se presekoše. Pet koraka od njega, na tremu, stajao je Dok Holidej. Kreolac je izgledao kao riba izbačena na suvo.

— Dok! — otelo mu se.

Holidej se naslonio na stub trema i oštro ga odmerio.

— Dok... ja... ja sam samo pitao... zbog...

Kockar zapali cigaretu, a Overon mu priđe nesigurnim koracima.

— Helo, Dok! Ja znam da vam dugujem još šezdeset dolara.

— Sedamdeset — uzvrati kockar hladno.

— Da, da, to sam rekao tek onako, koliko da vidite da nisam zaboravio dug.

— Izgleda da ste ipak zaboravili, Overon. Dugujete mi tih sedamdeset dolara više od godinu dana.

— Tačno — izvlačio se Overon — ali to ću uskoro urediti.

— Odmah ćete to urediti, mister.

Overon uzmače jedan korak nazad.

— Ja vas ne razumem, Dok — mucao je.

— Vi ste uložili novac u banku. Podignite deo, koji meni dugujete.

Razbojnik objasni mucajući.

— To su bili kockarski dugovi, Dok. Nema sumnje, dugovi časti, ali ipak ne treba biti suviše sitničav. Mislim, u stvari, ja sam zaradio nekoliko dolara, radeći kao stoka, napolju u kamenolomu...

— Taj vaš kamenolom se očigledno nalazi u „Arizona" hotelu.

Overon se trže kao bičem ošinut.

Prokletstvo, šta Dok zna?!

Holidej ga prostreli pogledom.

— Dosta sad priče! Idite po moj novac. Čekaću vas ovde tačno tri minuta.

Overon otrča u banku i vrati se tačno kroz tri minuta sa sedamdeset dolara.

Kockar prebroja novac, pa hladno odmeri Overona.

— Ko pravi poslove sa gospođicom Higins i Džonijem Ringom treba da bude znatno oprezniji.

Rekavši to, okrenuo se i otišao.

Holidej je jednom slučajno video Lauru Higins kako razgovara sa Overonom u jednoj kapiji. Posle toga je malo držao na oku razbojnika i sledeći put ga primetio na prozoru Ringove sobe. To mu je bilo dovoljno. A i Overonu, bez svake sumnje. Ne časeći ni časa, odjurio je u „Arizona" hotel.

— Mister Ringo! — To je samo doviknuo, a onda ne sačekavši odgovor, uleteo u revolveraševu sobu.

Ringo je ležao na postelji, potpuno odeven.

— Šta ti pada na pamet, čoveče! Zar ne vidiš da razmišljam, da sam se usredsredio na borbu.

— Mister Ringo — rekao je bandit zadihano. — Dok Holidej zna sve.

Ringo je saslušao razbojnikovu priču, nervozno šetajući po sobi. Onda je odmahnuo glavom.

— On ne zna ništa, Overon. On samo blefira.

— Kad Dok Holidej blefira, uvek je veoma opasan.

Na to se revolveraš okrete, pođe nazad, dokopa malog kreolca za grudi i besno ga privuče sebi.

— Ti mi nećeš kvariti planove za dvoboj. U protivnom ću izazvati tebe.

Razbojnik je drhtao celim telom. Sada se našao između dve opasne vatre. Opasniji je bez sumnje bio Dok Holidej. Računao je s time da će se kockar poneti fer. Ipak se odlučio da sarađuje protiv Holideja. U svakom slučaju, smatrao je, da je bolje imati fer protivnika.

— Dakle, za pola sata — rekao je Ringo odsečno.

☆

Halu Overonu su klecala kolena, dok je napuštao „Arizona" hotel. Izašao je kroz dvorište.

Postavio se tamo gde mu je Ringo naredio. Onda je proverio revolver. Prokletstvo! Dok Holidej je znao da on nešto petlja sa Ringom, ali više od toga nije mogao da zna. Važno je samo to da dvoboj sa Ringom ne preživi, u protivnom, na to nije smeo ni da pomišlja...

Overon je stajao u uzanom prolazu između dve kuće, koji je prema ulici bio ograđen sa tri daske. Jednu od tih dasaka mu je Ringo prethodne noći olabavio. Overon je sada mogao da kroz otvor vidi, a što je mnogo važnije, imao je i dobar nišan, ukoliko Holidej doista bude stajao tamo, gde je Ringo planirao.

Jedan čovek ušao je u „Kristal palas" i doviknuo:

— Mister Holidej! Džoni Ringo vas čeka na ulici!

Nekadašnji zubni lekar iz Bostona bio je upravo udubljen u igru. Kada je čuo poziv, nastavio je da igra i ustao, tek kada je partija bila završena.

Kada je stupio na ulicu, ugledao je Ringa daleko dole, gotovo u visini „Arizona" hotela. Pošao je dalje, prema sredini ulice i zastao na dvadeset koraka od Ringa.

— Morate doći bliže, Dok — vikao je revolveraš ne baš sigurnim glasom. — Moji revolveri ne nose tako daleko.

— Može biti, ali...

Vajat Erp ga je prekinuo u pola rečenice.

— Tamo preko, iza dasaka, stoji čovek, Dok.

Holidej okrete glavu. Osmeh mu je zaigrao oko usana.

— Znam, maršale. To je Overon. Hal Overon. Zbog njega sam ovde i za ao. Kada bih sada pucao u pravcu dasaka, ne bi više mogao da podigne ostatak novca iz banke, koji su mu Laura Higins i ovaj vrli momak ovde dali.

U to su se čuli koraci. Vajat Erp, koji je stajao na suprotnoj strani ulice, potrča prema suprotnoj strani ulice i istrže rasklimatanu dasku iz ograde.

— Stoj!

Overon zastade kao ukopan.

— Izlazite napolje!

Strelac iz zasede lagano stupi na ulicu.

Džoni Ringo je ovu scenu posmatrao razrogačenih očiju. Od kuda se maršal tako iznenada pojavio? Zar taj čovek ima oči svuda?

Laura Higins je namerno odlučila da se dvoboj obavi daleko od maršalske kancelarije, pa ipak se taj čovek pojavio ovde.

Omraženi protivnik Holidej stajao je sada na sredini ulice i posmatrao čoveka iz Misurija. Ringo mu se sada približio na devet jardi.

„To je moj minut. Zlatni minut, koji se nikada neće vratiti", dobovalo je u revolveraševoj glavi.

Ruka mu kliznu prema revolveru. Začuše se dva pucnja. Dva metka zazviždaše preko ulice. No, ni jedan iz revolvera Džonija Ringa.

Vajat Erp i Dok Holidej su pucali istovremeno.

Maršal je još uvek držao bantlajn specijal, iz koga se dizala tanka niz barutnog dima, a Dok Holidej je na svoj tipičan način, mirno punio oružje.

Na drugoj strani je stajao Džoni Ringo — bez revolvera. Oba kolta su mu Vajat i Dok izbili nečima iz futrola.

Maršal dokopa Overona za mišicu i izvuče ga sa trema na ulicu.

— Strelci iz zasede su naročito omiljeni u Tombstonu. No, možda će se mister Ringo zauzeti za tebe. Napred u zatvor!

Dok Holidej i Ringo su stajali jedan prema drugom na rastojanju od osam jardi.

Kockar je već odavno vratio svoj revolver u opasač. Povikao je prodornim glasom.

— Podigni svoje revolvere, Ringo!

Ringo ga je gledao iznenađeno.

— Šta da uradim?

— Nisam znao da si gluv. Treba da podigneš svoj revolver.

Ringo obori glavu i nabra obrve. Onda se sagnuo da dohvati kolt. Za to vreme Dok Holidej ga nije ispuštao iz vida. Stajao je mirno, opuštenih ruku. Ringo je dohvatio svoj levi kolt, a odmah za njim i desni.

Lagano se uspravljao, držeći revolvere okrenute prema tlu.

— Pucaj! — Čuo se oštar ženski glas sa jednog od gornjih prozora hotela.

Džoni Ringo je osetio kako mu znoj lije niz leđa. Pogled Holidejevih očiju kao da ga je paralizovao.

— Pucaj bedna kukavice! — vikala je Laura Higins histerično. — On nema oružje u ruci. Dok ga izvuče...

Džoni Ringo podiže prvo levu ruku u visinu bedra i gurnu levi kolt u futrolu, a zatim to isto učini i sa desnim. No, pre nego što je stavio desni kolt u futrolu, jedva primetno ga je otkočio. No, istog časa zagrme pucanj ulicom. Ispalio ga je bolji strelac. Zglob desne ruke Džoni Ringa bio je smrskan, a kolt ponovo ležao na zemlji. Ringo je bio bled kao krpa. Pa ipak, u tom trenutku bio je dovoljno pribran da kaže:

— Ol rajt, Dok. Ovo je vaša runda. Ali, ja još nisam gotov. Ja pucam, naime levom, isto kao i desnom. — Zatim se okrenuo i pošao prema „Arizona" hotelu.

Holidej je gledao za njim, a onda, pošto je zamakao u hotel, podigao je pogled gore prema prozoru, gde je ugledao Lauru Higins.

Kockareve usne se pokretoše i odjeknu njegov metalni glas:

— Jedan predlog, gospođice. Na vašem mestu, ja bih za promenu jednom pokušao s puškom. Ona nosi dalje.

Devojka je tako žustro zatvorila prozor, da su okna popucala, a Džon Holidej se okrenuo i vratio u „Kristal palas".

☆

U Tombstonu se spuštalo veče. Ljudi su završili svoj dnevni posao i krenuli kućama. Više od polovine ljudi svraćalo je u krčme. U „Orijental" salunu više nije bilo mesta za šankom. Tema večeri je bio dvoboj između Doka Holideja i Džonija Ringa. Svaki drugi revolveraš bio bi za uvek otpisan da je uhvaćen sa strelcem u zasedi kao pomoćnikom. Protiv Doka Holideja, izgleda da to nije moglo da utiče na ugled. Da, činilo se da iznajmljivanje strelca u zasedi protiv njega, nije čak smatrano nečasnim.

Za jednim stolom kraj prozora sedeli su Klantonovi, kako su ih sada nazivali: Sirli Bil, Frenk Stilvel, Pit Spens, Sviling, Poni Dil, Bil Kleborn, pa čak i Indijan Čarli.

Pomoćna vrata su se otvorila i na njima se pojavi džinovski Kreker. Kakva pojava! Bio je verovatno visok preko sedam stopa. Ruke su mu dosezale do ispod kolena, a vrat bio izuzetno dugačak, završen nesrazmerno malom glavom. Grudni koš mu je bio prekratak, a noge beskrajno duge, u zastrašujuće velikim čizmama. Tek sada, pošto nije bio u sedlu, moglo se videti kako je ogroman i strašan. Frengat ga je pratio u stopu. Kreker priđe šanku, odgurnu dvojicu, trojicu ljudi, kao da su prazne flaše i nasloni se levim laktom na šank.

— Viski! — doviknuo je hrapavim, dubokim glasom. Onda je pogledao izazivački po lokalu. — Hej, tamo sedi i Sirli Bil! Zar ono nije Frenk Stilvel! I onaj melez. Šta će taj lupež ovde? Bili Kleborn! Do đavola, pa tu je cela Klantonova banda!

Kreker priđe stolu, za kojim su sedeli razbojnici.

— Hej, Kleborn, zar nisam čuo da si ti bio u koralu? Čoveče, kako se to čini, mislim, da iznenada ne budes tamo gde si, to jest iščezneš? Tako mali baš nisi. Moraš mi pokazati taj trik. Hajde, Frengat, sešćemo ovde, kod ovog društva. To je još uvek bolje nego stajati uz šank sa onim ništarijama.

Gurnuo je Poni Dila sa stolice kao da je lutka i seo.

— Nađi drugu stolicu, Dil. Pa, kako si, Sirli? Čuo sam da te Vajat Erp dobro nasapunjao, tamo gore gde si počeo novi posao. Da, da, momče, sa takvim se samo može izaći na kraj glavom i snagom.

Krekeru ovo poslednje očigledno, nije nedostajalo.

Stilvel ga je posmatrao i razmišljao, a onda uzviknuo:

— Kafedžijo, jednu flašu za našeg prijatelja Krekera!

Sirli Bil ga pogleda upitno. Čime li misli da plati tu flašu? Do sada je Sviling sve plaćao, a i melez je žrtvovao dva zlatnika. Ovde, u

„Orijental" salunu je sve bilo mnogo skuplje nego kod Vilera, a osim toga se nije mogao podmetnuti nikakav mister Perkins umesto novčanika. U ulici Alen niko nije nasedao na ovakve jevtine trikove. Osim toga, nikome to ovde nije bilo ni potrebno.

Kreker je pio. Ne suviše, ali sve po pola čaše. Od toga nipošto nije bio pijan. Samo je osećao prijatnu toplinu u stomaku.

Frenk Stilvel se zadovoljno smeškao, misleći: ovaj momak nam je potreban.

Sirli Bil je takođe već skovao plan, koji je odmah, bez okolišenja sproveo u delo.

— Znaš, Kreker, baš sam nameravao da ti kažem da u gradu postoji momak, koji tvrdi da će te oboriti s nogu. Pesnicama, razume se.

Golijat skoči tako naglo, da je prevrnuo stolicu.

— Ko, ko je to tvrdio?

— Sedi, molim te — pokušavao je Sirli Bil da ga umiri, i sam zbunjen dejstvom, koje su njegove reči imale na Krekera.

Međutim, nije ga mogao umiriti.

— Hoću da znam koji prokleti tvor u ovom gradu tvrdi da može i dva minuta da ostane na nogama, boreći se sa mnom?

Stvar kao da je dobila drugi obrt.

Kreker se nagnuo sasvim preko stola. Njegovo divlje lice, zaraslo u bradu, bilo je gotovo samo prst daleko od Sirlijevog.

— Govorite već jednom, momci, da vam ja ne bi čupao reči iz usta!

Sirli Bilova levica kliznu prema dršci revolvera.

— Sklanjaj ruku s revolvera, Bil! — odjeknu lokalom metalni glas.

Vajat Erp!

Stajao je na poluotvorenim vratima. U lokalu je nastao tajac.

Kreker se lagano okrete prema vratima.

— Hej, pa to je Vajat Erp!

— Da — prosikta Sirli Bil, kroz zube. — To je taj čovek, koji je ono tvrdio.

Sirli Bil je to tako tiho rekao, da maršal nije mogao da čuje. Međutim, Kreker se pobrinuo da odmah sazna.

— Tako znači, ovaj pas, čuvar zakona je tvrdio da će me pobediti!

Teškim koracima div pođe prema čoveku iz Misurija.

Vajat mu je pošao tri koraka u susret, a onda se malo izmakao u stranu, kako ne bi stajao leđima okrenut prema vratima.

Stara, dobra navika.

Maršal je hladno i neustrašivo odmerio Krekera.

— Ništa slično nisam tvrdio, Kreker. Vrati se na svoje mesto. Bolje bi ti bilo da se pripaziš novih prijatelja.

— On uzmiče! — urlao je Stilvel.

Sirli Bil skoči sa stolice.

— Hoće da zbriše, Kreker. Nemoj dozvoliti da te pravi ludim. Razmetao se da može da te obori. Pokaži mu! Napravi iverke od njega!

Krekerove oči pretvorile su se u uzane proreze.

— Da — rekao je žustro — ja ću napraviti iverke od njega. Od tog prokletog čuvara zakona!

Potrčao je napred, zamahnuo svojim ogromnim ručerdama i prvi udarac namenjen Vajatu, pogodi u prazno. Bio je, međutim, tako žestok, da je samog Krekera povukao na pod. Ustao je i promumlao.

— Stoj gde si, Erp! Tada će sve ići mnogo brže. Ako mi još koji put uzmakneš, razbesneću se i polomiti ti sve kosti!

— Razmetljivče — rekao je Vajat Erp.

To je Krekera dovelo do besnila. Uz prigušen uzvik, ustremio se ponovo na svog protivnika.

Vajat je blokirao udarac Krekerove desne ruke, zatim je uhvatio protivnikovu levu ruku i zaustavio je.

Bio je to aperkat, izvučen nisko s bedra, snažan kao malj. Pogodio je džinovskog momka u bradu. Izgledalo je kao da je neka nevidljiva ruka podigla diva nekoliko coli s poda. Drhtaj mu protrese džinovsko telo. Ostao je da stoji tako sekundu, dve, a onda se sasvim lagano sručio unazad i tresnuo o prljavi pod krčme. Ležao je mirno i nepomično. Tišina, koja je posle toga zavladala u lokalu, formalno je kidala nerve. Najzad progovori Frengat.

— Nebesa, maršal ga je udesio!

Pit Spens ustade i lagano se privuče vratima, koja su vodila u dvorište.

Stilvel i Sirli Bil su pošli za njim. I ostali su uhvatili maglu, ne pomišljajući na to ko će platiti flašu viskija, koju su poručili za svog prijatelja Krekera.

Vajat Erp takođe napusti salun, u kome je još uvek vladala tišina.

Vlasnik krčme je uzbuđeno disao.

— Ja sam to već jednom doživeo, momci. Video sam kako je oborio s nogu Ajka Klantona. Bio je to udarac pesnicom kao kopitom. Pijte, ljudi, sperite ukus straha...

Nada, koja se zvala Kreker, već je ugašena. Stilvel, Sirli Bil, Spens i ostali, ponovo su se okupili kod Vilera. Kada je vlasnik lokala hteo da im onemogući da uđu u sporednu sobicu, ugledao je iznenada nož u ruci Frenka Stilvela.

Posle toga su bez problema ne samo zaposeli pomoćnu prostoriju, nego čak dobili i viski i duvan.

— Mi nismo ništa večerali — opomenu Vilera Sirli Bil.

Kada je vlasnik saluna izašao iz sobice, razbojnici su ćutali, svako zadubljen u svoje misli. Iznenada se otvoriše vrata i Ed Flanagan uđe u sobicu. Stilvel se odmah hvatao kao davljenik za slamku i rekao pridošlici:

— Sreća da si došao...

Onda je Stilvel sazdao užasnu priču da Vajat Erp svuda traga za Edom Flanaganom.

— Moram da odem i to smesta — mucao je nekadašnji član Klantonove bande.

Spens ga je zadržavao.

— Čekaj, to nema nikakvog smisla. Vajat motri na sve. Morao bi da se provučeš kroz mišju rupu.

— Postoji jedna šansa, Ed — eksploziv.

Flanagan pogleda Stilvela razrogačenih očiju. Stilvel je to lepo zamislio.

Ed Flanagan je pre nekoliko godina radio u rudnicima srebra kao

miner. Svaki član nekadašnje Klantonove bande znao je da je Flanagan uvek u bisagama nosio eksploziv.

— Nas se to ne tiče, ali ti si u sosu, momče — govorio je Stilvel. — Zbog toga moraš da dejstvuješ. Mi ćemo ti rado pomoći, ali sam moraš da potpališ fitilj.

Priglupi i uplašeni čovek uopšte nije došao na misao da njegovi nekadašnji drugovi samo traže novi kamen, koji će baciti na maršala.

Flanagan napusti lokal i vrati se za pola sata. Nosio je dva paketića eksploziva. Razbojnici su zadivljeno posmatrali dva zamotuljka zavijena u crno.

Sirli Bil ustade.

— Oni mora da ulete u sred maršalske kancelarije. Kako bi sve išlo po planu, prethodno ćemo da razbijemo staklo. Ja ću da dam znak.

Spens odmahnu glavom.

— Ludost — upozorio je. — Ako mi sada budemo krenuli ulicom Alen kao krdo goveda, stvar će propasti pre nego što stignemo do kancelarije. Vajat Erp ima uši kao vuk. Tako ne ide. Samo jedan čovek, ili najviše dvojica mogu da krenu sa Flanaganom.

Time je jasno iz ove opasne igre, isključio sebe. Za noćne akcije jednooki Spens nije dolazio u obzir. Nezavisno od toga, svi su uvideli da je u pravu.

Stilvelova mržnja prema maršalu bila je tako velika, da se dobrovoljno javio za akciju.

Hank Sviling je hteo da pođe sa njim. Međutim, Sirli Bil je sumnjao u njegovu sigurnu ruku, pa je zato odlučio.

— Ići ćemo Frenk i ja.

Stigli su do Hersove trgovine gvožđarskom robom. Sirli Bil neočekivano zastade.

— Šta se dogodilo? — upitao je Flanagan drhtavim glasom.

Sirli Bil je gutao pljuvačku. Piljio je užarena pogleda u osvetljen prozor maršalske kancelarije.

— Šta se dogodilo? — upita još jednom mladić sa eksplozivom.

Sirli Bil ni sam nije znao šta mu je. Iznenada je prosto zastao. Neko mračno predosećanje ga je zaustavilo, upozoravajući ga da ne ide dalje. I Frenk Stilvelova hrabrost se raspršila.

Sirli Bil reče nesigurnim glasom:

— Šta će biti ako nam ne uspe? Jednog od nas će u tom slučaju sigurno videti, a to je dovoljno da nas se sve dočepaju.

— Šta to treba, šta može da ispadne loše? — brecnu se Stilvel, koliko da ne ispadne kukavica.

Sirliju Bilu je znoj tekao kroz obrve u oči. Nadlanicom je obrisao čelo.

— Šta može da ispadne loše? Budalo! Zar još nikad nisi čuo da svaka treća patrona eksploziva nije ispravna.

Flanagan je to prvi put u životu čuo, ali je ćutao.

Stilvel ga munu laktom u rebra.

— Da li je to tačno?

— Može biti.

Stajali su nepomični na kraju uličice i piljili u veliki osvetljen prozor preko puta.

Nepunih deset jardi sa strane,

iza njih, u mračnom ulazu jedne kuće stajao je čovek. Posmatrao ih je. Onda je skočio na trem i uzviknuo:

— Sirli Bil, Stilvel, Flanagan, ruke u vis!

Tri razbojnika su bila tako uplašena, da su odmah podigla ruke. Bio je to glas Vajata Erpa.

— Morg, oduzmi im oružje!

S desne strane dotrča čovek i oduze razbojnicima revolvere. Iz opasača Eda Flanagana izvukao je i dve patrone. Vajat Erp je prišao i Morgan mu pruži eksploziv.

— Aha, ova trojica džentlmena su najzad htela da se bave nekim ozbiljnijim poslom. Mister Flanagan je miner, gore u rudnicima. Verovatno je zavrbovao ovu dvojicu.

Stilvel promrsi:

— Kako ste samo pogodili! Konačno, moramo i mi nešto da zaradimo za život.

Na takvu drskost je čak i Sirli Bil zanemeo.

— Čudno — rekao je Vajat, sada oštrije. — Rudnik se nalazi na jugu, a ovo je pravac severa. Pretpostavljam da ste još negde hteli da popijete neku čašicu. Međutim, Flanagan bi trebalo da zna da je zabranjeno da šeta unaokolo sa eksplozivom, a da i ne pominjemo ulazak u krčmu. Prema tome, ja ću zadržati patrone. Sutra ujutru ih možete podići zajedno sa revolverima. Laku noć, gospodo!

Kao pokisli psi stajali su razbojnici na uglu. Niko od njih nije imao snage da se pokrene. Iako su došli da ubiju ovog čoveka, uhvaćeni u neposrednoj blizini maršalske kancelarije u kasne noćne sate sa dve patrone eksploziva, ipak ih je pustio da odu.

Neshvatljivo!

Konačno se Frenk Stilvel okrete i sitnim, nesigurnim koracima pođe u suprotnom pravcu. Flanagan pođe za njim, pogledajući čoveka iz Misurija podozrivo, ispod oka.

Sirli Bil je pošao poslednji. Duboko zamišljen, išao je za svojim prijateljima.

— Oni su postavili stražu oko kancelarije — rekao je Pit Spens, pošto su ga tri osujećena atentatora zadihano obavestila o svemu.

— Nema nikakve svrhe.

— Uz sve to, Virgila uopšte nismo ni videli. Sam đavo zna gde se on nalazio.

— A Dok Holidej? — podseti ih Bili Kleborn.

Spens je najradije hteo da digne ruke od svega.

— Smatram da smo predugo čekali!

— Čekali s čim? — bunio se Stilvel. — Čoveče, mi smo pokušali sve. Prosto nismo imali sreće. To je ono. I ko je kriv za sav naš prokleti neuspeh? Ajk! On nam je mogao pomoći.

Međutim, znali su da sa svojim nekadašnjim gazdom ne mogu više da računaju. Bili su sigurni da ni ranije ne bi pokazao razumevanje za njihove namere, pogotovu na ovakav način.

Kleborn, Spens, Poni Dil, pa čak i Hank Svilling, koji je posle svih ovih neuspeha postao podozriv, bili su protiv dalje borbe.

— Sledeći put ćemo svi ležati nosom u prašini — promrsi Svilling.

Stilvel podskoči.

— Šta ti uopšte imaš da govoriš? Zar ti uopšte pripadaš bandi?

— Banda! — rugao se Sviling. — Vi ste samo gomila smešnih, praznoglavih lupeža koja hoće da podigne u vazduh maršalsku kancelariju i to ne uspeva.

Na to nož Frenka Stilvela sevnu. Sečivo pogodi Svilinga gore desno u rame. Poslednji od šestorice braće izvuče sečivo iz tela, a onda se ustremi na Stilvela.

Spens je uspeo da ih razdvoji.

Zadihan i izbezumljen od bola i gneva, Sviling se nasloni na zid.

Vlasnik saluna je oprezno provirio u sobicu.

— Za ime neba, vi ćete se međusobno poubijati — prošaputao je užasnuto, pa se brzo povukao.

Lukavi melez Indijan Čarli izađe iz sobice i uskoro se vrati sa novim flašama. Sat kasnije je Svilingova ne naročito opasna rana bila previjena i Klantonovi naslednici su sad bili pod dejstvom alkohola, svi složni i zbratimljeni.

Sledeći dan je svanuo i prošao. Bez događaja vrednih pomena. Onda se spustilo veče. Banditi su se okupili kod Vilera, a onda prešli kod Flanagana. Nad Tombstonom se spuštala noć. Noć, koju braća Erp nikada neće zaboraviti. U njoj se ugasio život jednog od njih.

To se dogodilo bez ikakve dramatike, bez ikakvih predznaka, bez borbe — užasno besmisleno.

Virgil je preuzeo stražu.

U ulici Alen je bilo mirno. Patrolirao je sve do Vilerove krčme. Sve je bilo tiho.

Vajat je ostao u kancelariji. Oko pola jedanaest je izašao i svratio u mali Hačov bar, gde je u pomoćnoj prostoriji sa Holidejem, predsednikom opštine i dvojicom građana imao zakazanu partiju pokera.

Morgan je pošao sa njim i u prednjoj prostoriji za bilijardskim stolom ogledao snage sa vlasnikom, Bobom Hačom. Morgan nije bio naročito dobar igrač. Ovamo je došao iz prostog razloga što Vajat nije želeo da sam ostaje u kancelariji.

Oko četvrt do jedanaest bio je još u pomoćnoj prostoriji i posmatrao partiju pokera. Divio se Holidejevim briljantnim potezima, potapša brata po ramenu, a onda se ponovo vratio u lokal, gde se nalazio bilijarski sto.

— Brzo ćemo biti gotovi, Morg — doviknuo mu je stariji brat, ne sluteći šta će se za nekoliko minuta dogoditi.

Bob Hač, koji je na nekoliko trenutaka morao da prekine igru, sada je već čekao Morgana.

Lakirane, drvene kugle kotrljale su se i udarale jedan o drugu na zelenoj čoji.

Sada je Morgan Erp promenio poziciju i stajao leđima okrenut prema jednom od prozora. Dva hica odjeknuše lokalom.

Morgan pade licem na bilijarski sto.

Vajat Erp se odmah našao uz njega.

Dok Holidej je kao munja izleteo kroz sporedna vrata u dvorište i istrčao na ulicu. Tri konja su grabila galopom. Jedan od jahača bio je Indijan Čarli. Holidej je prepoznao njegovog ždrebca.

No, bilo je besmisleno pucati za razbojnicima. Odmakli su suviše daleko. Smeo je da se zakune da su ostala dvojica sa Čarlijem Pit Spens i Frenk Stilvel.

Kada se vratio u bar, prvo je ugledao lice čoveka iz Misurija. Bilo je kao od kamena isklesano, tvrdo i oštro. Neki, Holideju nepoznat izraz neumoljivosti ogledao se na maršalovom licu. Ispred njega, na bilijarskom stolu, ležao je Morgan. Bio je mrtav. Ubijen s dva metka u leđa.

Virgil je utrčao u lokal. Bleda lica stajao je uz Vajata. Ništa nije pitao, niti je bilo šta rekao. Bespomoćnim pokretom skinuo je šešir sa glave i okretao ga u rukama.

Pogled maršala iz Dodž Sitija bio je sad upravljen u kockara.

— Ko...?

— Teško je reći. Indijan Čarli je u svakom slučaju bio s njima. Za ostalu dvojicu predpostavljam da su Spens i Stilvel.

— Ja sam sreo Sirlija Bila — reče Virgil uzbuđeno. — Naišlazio je trčeći iz sporedne uličice.

— Spens, Stilvel, Sirli Bil i Indijan Čarli — reče čovek iz Misurija suvo. — U redu, Dok, krećemo odmah.

Virgil uhvati brata za mišicu.

— I ja ću sa vama.

— Ne, ti moraš da ostaneš u Tombstonu...

Samo nekoliko minuta kasnije Vajat Erp i Dok Holidej su krenuli u poteru za Morganovim ubicama.

Pet razbojnika navuklo je sebi na vrat dvojicu najgorih vukova, koji su se mogli zamisliti.

Ni jedan od ovih otpadnika nije im umakao. No, to je bio dug i trnovit put, sve dok i poslednji podmukli ubica nije likvidiran.

Klantonovih sledbenika od te noći u Tombstonu više nije bilo!

— KRAJ —

ČETVRTKOM U PRODAJI

PANORAMA

NOVO ! NOVO ! NOVO ! NOVO !

OSMI BROJ

STRIPOTEKE „PANORAMA“

U FEBRUARU

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og U MESECU NOVA SVESKA!

64 STRANE - 2 DINARA!

IZDAJE I ŠTAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠIĆA 1. ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG. TEHNIČKI UREDNIK: BOŠKO ALEKSIĆ. PREPLATA NA 3 MESECA 25,00 DIN. NA 6 MESECI 50,40 DIN. NA 1 GODINU 100,80 DIN. ZA INOSTRANSTVO CENE SU DVOSTRUKE.

FEBRUAR 1970.